Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 203 (9849).

1990 йил 24 октябрь чоршанба

Баҳоси 3 тийин.

ҚУВУРЛАР КЎПАЯДИ

Кўп ўтмай Бекобод металлургия заводи йилига диаметри 30x80 миллиметрли 12—15 минг тонна қувурлар ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади.

Маълумки, бу ҳажмдаги қувурлар энг камёб маҳсулот ҳисобланади. Жумҳуриятимизда газлаштириш, ичимлик сув қувурлари ўтказиш кўламларини кескин ошириш бу муаммони бевосита ҳал этишга боғлиқ. Шуни ҳисобга олган корхонанинг изланувчан муҳандислари, ишчилари қувур ишлаб чиқариш участкасини барпо этмоқдалар. Бунинг учун зарур бўлган асбоб-ускуналарни асосан жумҳурият корхоналари, «Фотон», «Технолог», «Ўзбекхлопкомаш» бирлашмалари, трактор, агрегат заводлари ва бошқалар тайёрлаб бераётир.

Қувур ишлаб чиқариш участкасида машина-механизмларни ярим йил ичида ўрнатиб бўлиш режаланган. Шундан сўнг бу ерда қурилишлар учун ўта тақчил маҳсулот тайёрлана бошланади.

А. НОСИРОВА.

• ҲОСИЛ—90 •

Йиллик режани бажарганлар

МАКТАБ ЯРАТГАН ХЎЖАЛИК

● РЎЗНОМАНИНГ шу йил 17 октябрь сонида Ғалаба ноҳиясидаги Калинин номли шўро хўжалиги шоликорларининг меҳнат муваффақияти ҳақидаги хушхабарни эълон қилган эдик. Яқинда мухбиримиз ана шу ғалаба рапорти изидан мазкур хўжаликда бўлиб калининлик деҳқонлар амалга ошираётган ишлар, тажрибалар, хўжаликдаги хайрли ишлар билан танишиб қайтди. Сўзсиз, бу ердаги тажрибаларни оммалаштирса арзийди.

● ШЎРО хўжалигида ҳар бир ишловчи ҳисобига 12 МИНГ сўмлик маҳсулот тайёрланмоқда.

● СОФ фойда 3 МИЛЛИОН сўмдан ошмоқда.

● ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ўртача маоши 450 СЎМДАН ортиқ.

Амалга оширилаётган ижтимоий тадбирлар ҳам йилдан-йилга кенгайиб боряпти.

(Рўзноманинг 3-саҳифасида эълон қилинаётган мақолада ана шулар ҳақида ҳикоя қилинади).

● СУРАТЛАРДА: Шўро хўжалиги директори Турсунхўжа Искандаров (юқорида) ва бригада етакчиси Абдужаббор Носиров. Хўжаликда биринчилардан бўлиб маррага етиб келган Абдужаббор Носиров бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси жамоаси 57 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача режадаги 46 центнер ўрнига салкам 80 центнердан шоли йиғиштириб олди; ҳадемай «қирмизи дон»га тўлган бу машина ҳам қабул пунктига йўл олади (пастда).

А. МАЛЬЦЕВ суратлари.

КУНИГА БИР ЯРИМ — ИККИ ФОИЗ

ҲАМЗА номли жамоа хўжалиги деҳқонлари ҳам Ғалаба ноҳиясида биринчилардан бўлиб, маррага етиб келишди. 921 гектар ерда пахта етиштирган жамоа аъзолари давлатга 2581 тоннадан ортиқ пахта етказиб бериб, режани бажаришди.

Хўжаликда терим агрегатларидан самарали фойдаланилганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Бу ерда ҳозиргача тайёрланган хом ашёнинг қарийб 2547 тоннаси машиналар бункеридан тўкилди. Режа бажарилган бўлса-да, кунига 1,5—2 фоиз миқдорида пахта топширилмоқда.

М. МАҲМУДОВА.

• ҲОСИЛ—90 •

ТЕРИМ КУНДАЛИГИ

Вилоятимиз ноҳияларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 23 октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Биринчи устун — ноҳиялар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланғани, учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — машина терими бир кунлик; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Ўрта Чирчиқ	1,20	110,25	1,57	135,50
Коммунистик	0,96	107,27	0,96	125,95
Бўка	1,45	100,80	1,66	115,32
Чиноз	1,54	98,99	2,10	99,03
Пискент	1,49	97,74	1,60	99,26
Ғалаба	1,38	97,56	1,54	112,22
Бекобод	0,90	96,68	0,66	96,17
Оққўрғон	1,01	96,30	0,97	106,14
Янгийўл	1,50	85,17	1,46	86,18
Вилоят бўйича	1,27	99,11	1,28	104,50

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

Кейинги вақтда жумҳурият раҳбарияти аҳоли турли табақаларининг ижтимоий эҳтиёжларига, уларнинг моддий аҳволини яхшилашга асосий эътиборини қаратаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Бу борада болалар ва ёшларга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши жумҳурият Президентининг топширувига биноан болалар боғчаларининг тарбияланувчилари, мактаб ўқувчилари, махсус ҳунар-техника билим юртлари, ўрта махсус ўқув юртларининг ўқувчилари ва олий ўқув юртларининг талабалари 1990 йилнинг 1 ноябридан давлат театрларига, концерт-филармония ташкилотларига (В. И. Ленин номли ССЖИ халқлари дўстлиги саройидан ташқари) бир ойда бир марта бепул боришини жорий этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу қарор ёш авлодни бадиий маданиятнинг энг яхши намуналарига ошно қилишга, уларда юксак ғоявий ва аҳлоқий фазилатларни, бадиий дидни шакллантиришга қаратилган.

Жумҳуриятнинг Халқ таълими вазирлигига, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига, бошқа вазирликлари ҳамда ихтиёрида ўқув юртлари ва мактабгача болалар муассасалари бўлган идораларига маданият вазирлиги билан биргаликда маданият муассасаларига жамоа бўлиб бориш тартиби ва жадвалини белгилаш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон Маданият вазирлиги ва театр арбоблари уюшмаси томошабинларнинг ана шу тоифаси учун мўлжалланган репертуарини қайта кўриб чиқишлари мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Қорақалпоғистон ССМЖ Вазирлар Кенгашига, вилоят ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига болалар боғчаларининг тарбияланувчилари, мактаб ўқувчилари, махсус ҳунар-техника билим юртлари, ўрта махсус ўқув юртларининг ўқувчилари, олий ўқув юртларининг талабалари жамоа бўлиб маданият муассасаларига боришларини ташкил этишда ҳар томонлама кўмаклашиш вазифаси топширилди.

* * *

Жумҳурият Вазирлар Кенгашининг қарорини Ўзбекистон ССЖ Олий ва ўрта махсус таълим вазири Ш. О. АЛИМОВ шарҳлайди:

— Ушбу қарорнинг қабул қилиниши олий ўқув юртлари ҳамда эстетика, тарих ва жаҳон ҳамда Ватан маданияти назарияси кафедралари олдига янги вазифалар қўяди. Мазкур фанлар бўйича у ёки бу мавзу юзасидан театрлар, музейлар ёки талабаларнинг дарсхоналарида маданият арбоблари иштирокида амалий машғулотлар ўтказиш мумкин бўлади. Бошқача қилиб айтганда, олий ўқув юртлари билан ўрта махсус билим юртлари бўлажак мутахассисларга инсонпарварлик-эстетик маълумот беришни ривожлантириш учун қўшимча имкониятга эга бўлдилар.

Ўқув юртларининг маданият муассасалари билан ҳамдўстлигининг бундай шакли талабаларнинг умумий маданий савиясини оширишгагина эмас, айни вақтда улар бадиий ижодини ривожлантиришга ҳам кўмаклашиши шубҳасиздир.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ТИНЧЛИК ҲАМ ЙЎҚ, УРУШ ҲАМ

● ФОРС кўрфазидаги ҳарбий танглик тобора чуқурлашиб бормоқда. Жаҳон оммавий ахборот воситаларининг қайд қилишича, бу ерда тинчлик ҳам йўқ, уруш ҳам. МЕНА ахборот агентлигининг Мисрдан хабар қилишича, Саудия Арабистонининг Ат-Тоиф шаҳрида бўлиб ўтган Қувайт Вазирлар кенгаши мажлисида Форс кўрфазидаги можарони бартараф этишда «араб ҳамда жаҳон ҳамжамиятининг қарорини тўлиқ бажармайдиган» ташаббус ёҳуд воситачилик Қувайт томонини қаноатлантирмайди, деган қарор қабул қилинди. Можарони бартараф қилишнинг ягона шарти, дейилади ҳукумат баёнотида, Ироқ қўшинларини Қувайт ҳудудидан сўзсиз олиб чиқиб кетишни кўзловчи Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг маълум қароридир.

● КЕЧА Саудия Арабистони пойтахти — Ар-Риёд шаҳрида Форс кўрфази араб мамлакатлари ҳамкорлиги кенгаши аъзолари бўлган давлатлар Ташқи ишлар вазирларининг кенгаши очилди. Оман ахборот агентлигининг хабарига қараганда, Ташқи ишлар вазирликлари раҳбарларининг асосий эътибори Форс кўрфазидаги ҳарбий танглика қаратилади. Кенгашда Саудия Арабистони, Баҳрайн, Бирлашган Араб Амирликлари, Оман, Катар ҳамда Қувайт Ташқи ишлар вазирлари иштирок этмоқдалар.

● «ВАШИНГТОН ПОСТ» рўзномасининг якшанба сонида хабар қилинишича, Ироқ ҳарбийлари Американинг «Хок» зенит ракетасини бошқаришни ўрганишга киришдилар. Ироқ қўшинлари Қувайтга бостириб кирганларида шундай ракеталардан 150 тасини босиб олган эдилар.

ШАРҚИЙ ОВРУПОГА ЁРДАМ

● ИТАЛИЯ Ташқи ишлар вазири Де Микелис Австрия рўзномаси «Курир» билан қилган суҳбатида Австрия, Италия ҳамда Германиянинг тарихий вазифаси улар чегарадош бўлган Шарқий Оврупо мамлакатларига Оврупо ҳудудий таркибига киришида уларнинг фаолиятини енгиллаштиришдир, деб айтди. Вазирнинг фикрича, энг самарали йўллардан бири мазкур мамлакатлар ўртасида сиёсий, иқтисодий ҳамда маданий ҳамкорликни йўлга қўйиш, уларни аниқ мақсадларга йўналтиришдан иборатдир. Шарқий Оврупо мамлакатларини тезроқ иқтисодиётнинг бозор муомаласига ўтказилиши муваффақиятлар гарови бўлади.

ЧСФР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

● ЧСФР президенти В. Гавел Чехословакия радиоси орқали сўзга чиқиб, Варшава Шартномаси қатнашчилари бўлган давлатларнинг Сиёсий Маслаҳат Комитети мажлисида Чехословакия олти ой мобайнида Варшава Шартномаси Бирлашган қўмондонлигини бекор қилиш таклифини киритади, деди. Унинг фикрича, Варшава Шартномаси Ташкилоти қуролсизланиш масалаларини бир изга туширгунча, маълум муддат сақланиб туриши мумкин.

АМЕРИКАЛИКЛАР ИСЛОМНИ ҚАБУЛ ҚИЛМОҚДАЛАР

● САУДИЯ Арабистонидан олинган хабарларда айтилишича, Американинг 25 нафар аскари ислом динини қабул қилдилар. Улар Форс кўрфазида вужудга келган ҳарбий тангликнинг дастлабки кунлари бу ерга келган эдилар. Юқоридаги воқеа ҳақида Америка аскарларига ислом дини тўғрисида маъруза қилган Муҳаммад ал-Аққос Рейтер агентлиги мухбирига гапириб берди. У ислом дини масалалари билан қизиқувчиларга айтган гапларида бу динни қабул қилиш учун чўқиниш каби бирон-бир тадбирни амалга ошириш шарт эмас, деди.

«ҚИЗИЛ КХМЕРЛАР» ҲУЖУМИ

● КАМБОДЖА пойтахти Пномпендан олинган расмий хабарларга қараганда, «қизил кхмерлар» жангарилари Кампонгсаом вилоятида йўловчилар тушган поездга ҳужум қилдилар. Темирйўлга мина қўйилиши натижасида портлаш юз берди. Натижада поезд издан чиқиб кетди. Автомат қуроллардан отилган ўқлардан 50 нафар йўловчи ўлдирилди. Бу ваҳшиёна ҳаракат «қизил кхмерлар» Камбоджада ихтилофларни тинч йўл билан ҳал этишга умидвор эмасликларидан далолат бериб турибди.

МОТАМ КУНЛАРИДА

● Рўзномамизнинг ўтган сонларида Ливан христианларининг кўзга кўринган арбоби Дани Шамуннинг ўз уйида ваҳшиёна ўлдирилганлиги ҳақида ёзган эдик. ТАСС мухбирларининг Байрутдан хабар қилишларича, шу муносабат билан душанба — миллий мотам куни деб эълон қилинди. Ливан миллий-либерал партиясининг раиси Д. Шамунни дафн этиш маросими катта намойишга айланди. Мамлакат президенти Илёс Храуи Шамунни ўлдирганлар Ливанда тинчлик ва осойишталик ўрнатишга тўсқинлик қилмоқчилар, деб айтди.

САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ

● МАЛАЙЗИЯДА оммавий сайловлар бўлиб ўтди. Унда Миллий фронт уюшмаси ғалаба қозонди. У федерал парламентдаги 180 ўриндан 121 тасини қўлга киритди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

• ОБУНА—91 •

БУ—ҲАММАНИНГ ИШИ

1991 йил учун рўзнома, журнал ва бошқа матбуот нашрларига обуна муддати тугашига ҳам саноқли кунлар қолди. Очиғини айтиш керак. Ҳозирги айрим жойлардаги аҳвол анча ташвишли бўлиб қолмоқда. Яқинда вилоят партия комитети, «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» рўзномаларининг бир гуруҳ вакиллари Калинин ноҳиясида бўлганларида бу яққол кўринди.

Тўғри, қайси матбуот нашрига обуна бўлиш ҳар кимнинг ихтиёри албатта. Лекин обунани тўғри ташкил этиш, бу ишга масъулият билан ёндашиш ҳам керак. Бир қатор ташкилот ва хўжаликларда обуна мавсумига жиддий киришилганлиги, тушунтириш ишлари олиб борилганлиги туфайли обуна қизғин бўлаётганлигини кўрсатмоқда.

Келинг, биргина Калинин ноҳиясидаги аҳволни таҳлил этиб кўрайлик. Бу ишга масъулият билан ёндашилган Куйбишев номли жамоа хўжалиги, «Қорасув» ва Гагарин номли шўро хўжаликларида обуна режаси 70—80 фоизга бажариб қўйилди. Хусусан, Куйбишев номли жамоа хўжалигида «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига 128 киши обуна бўлди. «Қорасув» шўро хўжалигида муштарийларимиз сони 50 дан ошди.

Афсуски, таҳлил бошқа бир қатор ташкилотларда бу иш ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигини кўрсатди. Айрим жойларда обуна учун белгиланган миқдордаги пул ўтказилмоқда-ю, лекин вилоят рўзномалари ва ноҳия рўзномасига обуна қилинмаяпти. «Узриба» ташкилотида 17 хилдаги матбуот нашрларига обуна бўлишган. Лекин уларнинг ичида биронта ҳам на «Тошкент ҳақиқати», на «Ташкентская правда», на «Ленинчи» рўзномалари бор. Худди шунингдек, «Рассвет» шўро хўжалиги, геология-қидирув экспедицияси бирлашмаларида ҳам аҳвол ана шундай. «Рассвет» шўро хўжалигида 1375 сўмлик обуна ўтказилибди-ю, биронта вилоят газетасига ёзилишмабди. Ўртаовулдаги автомобиль корхонаси, «Гунафша» савдо маркази ноҳия ижроия комитетининг маданият бўлими тўғрисида ҳам шундай дейиш мумкин.

Энг ачинарлиси шундаки, ноҳиядаги марказий кутубхонанинг 47 та филиали бўлиб, уларда «Тошкент ҳақиқати»га бор-йўғи 7 та обуна бўлганлиги маълум бўлди.

Бу ерда яна бир нарса яққол сезилиб қолди. Обуна мавсумини ўтказишда тартиб, уюшқоқлик сезилмаяпти. Негадир Советлар обуна билан шуғулланмаяптилар. Алоқа бўлимларида тартиб йўқ. Ички резервлар ишга солинмаяпти. Масалан, алоқа бўлимлари меҳнаткашлар иш билан банд бўлган пайтда ишламоқда. Уларнинг иш тартибини обуна мавсумида вақтинчалик ўзгартириш мумкин эмасми? Шунингдек, жойларда обуна билан шуғулланувчиларни моддий рағбатлантиришга ҳам етарли эътибор берилмаяпти.

Бу аслида фақат Калинин ноҳиясида эмас, бошқа ноҳияларда ҳам учраб турган нуқсонлардир. Ҳали ҳам вақт бор. Биз, жойлардаги партия, совет, хўжалик ташкилотлари қолган қисқа вақт ичида ташкилий ишларни кучайтириб, барча имкониятларни ишга соладилар, деган умиддамиз.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ га ёзилдингизми?

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

1991 йил рўзнома ва ойномалари учун обуна 31 октябргача давом этади. Келаси йилда ҳам «Тошкент ҳақиқати» рўзномасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» идорасига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна исталган муддат учун қабул қилинади.

Эслатиб ўтамиз: рўзноманинг обуна баҳоси 1 йилга—15 сўм 60 тийин.

ГАЗЕТХОН МУЛОҲАЗАЛАРИ

ДЎСТ АЧИТИБ АЙТАДИ

Менга 6 октябрдаги «Шанба сони» ёқмади. Сабаби — ушбу сонда ҳафта бўйи ишлаб чарчаган кишиларнинг дам олишлари учун турли мавзуларда материаллар берилиши керак. Лекин бу сонни ўқиб кимнинг дили ёришади? Аксинча, унда асабларни баттар таранглаштирадиган мақолалар чиқибди. Наҳотки, ҳафтада бир кунгина қизиқарли шингил ҳикоялар, латифалар, қизиқчиларнинг чиқишлари, экстрасенслар ҳақидаги мақолаларга жой топилмаса?

С. ХАБИБУЛЛИНА, муштарий.

• МУЛОҚОТ •

МУШТАРИЙЛАР СОНИ ОРТДИ

ҒАЛАБА ноҳиясидаги «Ўзбекистон ССЖ 5 йиллиги» совхози пахта тозалаш заводи ишчилари ва завод қошидаги янги болалар боғчаси тарбиячилари ҳам «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига уюшқоқлик билан обуна бўлишяпти. Завод партия қўмитасининг котиби, боғча мудираси Сабоҳат Файзиева биз билан суҳбатда шундай деди:

— Завод ва боғча жамоаси ўртасида «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси яхшигина обрўга эга, чунки рўзнома кейинги вақтларда қишлоқ меҳнаткашларини қизиқтираётган долзарб масалаларда кўплаб мақолалар бериб бормоқда. Бизга, айниқса, «Шанба сонлари»да бериб борилаётган «Маҳалла, жамоа, оила», «Дугонажонлар», «Адабиёт ва санъат», «Инсон ва қонун» саҳифалари жуда манзур бўлаяпти. Бу йил икки жамоадан 50 киши «Тошкент ҳақиқати»га обуна бўлди. Бу ўтган йилдагидан анча кўпдир. Рўзнома қаламкашларига янги-янги ижодий ютуқлар тилаймиз.

Ҳ. НОСИРОВ.

● СУРАТДА: Сабоҳат Файзиева (ўртада) боғча тарбиячиларини рўзнома хабарлари билан таништирмоқда.

Суратчи А. ЗУФАРОВ.

• Халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгаши раёсатида

МЕҲРИМИЗНИ ДАРИҒ ТУТМАЙЛИК

Вилоятимиз шаҳар ва ноҳияларида салкам 18 минг Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 7,5 мингдан ортиқ байналмилал жангчи ва 2,5 минг ҳалок бўлган хизматчиларнинг оиласи истиқомат қилади. Улар жумҳурият Президентининг Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 45 йиллигини байрам қилиш муносабати билан уруш ногиронлари, қатнашчилари, байналмилал жангчилар, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисида шу йил 7 майда чиқарган фармонини зўр қувонч билан кутиб олдилар.

Ҳозирги пайтда Президент фармонини бажариш юзасидан жойларда маълум ишлар қилиняпти. 167 оила янги уй-жойларга кўчиб ўтди. 617 квартира телефонлаштирилди, 395 та квартира уруш қатнашчиларига шахсий мулк сифатида расмийлаштириб берилди. Собиқ жангчиларнинг квартира ва коммунал хизмат тўловларидан озод этиш бўйича 207 минг сўмликдан кўпроқ маблағ ажратилди.

Лекин фармонда кўзда тутилган ҳамма вазифалар ҳам кўнгилдагидек бажарилаётгани йўқ. Ветеранларнинг аксарияти берилган имтиёзлардан тўла баҳраманд бўлолмаяптилар. Буни халқ депутатлари вилоят Совети раёсати мажлисида фармоннинг бажарилиши юзасидан ҳисоб берган вилоят ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари О. Г. Айдаков ҳам, муҳокамада сўзга чиққан ветеранлар ҳуқуқи ва ижтимоий таъминот масалалари бўйича доимий комиссия раиси Ж. Х. Хоназаров, вилоят уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши раиси А. П. Алимов ва бошқа ўртоқлар ҳам таъкидлаб ўтишди.

Буюк Ғалабанинг 45 йиллиги муносабати билан жойларда собиқ жангчиларни шарафлаш, эсдалик совғалари топшириш маросимлари ўтказилсин, деган хайрли топшириқ бўлган эди. Лекин Калинин, Чиноз ноҳияларида бу топшириққа лоқайдлик билан қаралди. Ветеранларни шарафлаш кечалари ниҳоятда кечикиб ўтказилди. Янгийўл ноҳиясидаги Ленин номли жамоа хўжалиги раҳбарлари эса 139 нафар уруш қатнашчиси учун фақат бепул тушлик уюштириш билан чегараланиб қўяқолишди. Умуман, вилоят бўйича 467 нафар уруш қатнашчиси мукофотланмай қолди. Бундай эътиборсизлик отахон ва онахонлар кўнглини ранжитди.

Мажлисда сўзга чиққан депутатлар уруш қатнашчиларининг уй-жой шароитини яхшилаш масаласи ҳам ниҳоятда ўткир муаммо бўлиб турганлигини таъкидладилар. Ҳозир улардан 1092 киши квартира учун навбатда турибди. Лекин Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарлари, Бўстонлиқ, Коммунистик ноҳияларида бу муаммо ниҳоятда қониқарсиз ҳал этилмоқда. Фармон асосида уруш қатнашчилари яшаб трган уйларни уларга шахсий мулк сифатида расмийлаштириб бериш таклиф этилган эди. Лекин бу соҳада ҳам силжишлар сезилмаяпти.

Раёсат мажлисида вилоят алоқа бошқармасининг фаолияти қаттиқ танқид қилинди. Вилоят бўйича уруш қатнашчиларидан 3222 нафари ўз хонадонларига телефон тушириб беришни илтимос қилиб ариза берган. Лекин аризалар техник жиҳатдан имконият йўқ, деган баҳона билан четга суриб қўйилаяпти. Биргина Бекобод ноҳиясида телефон учун 115 кишининг аризаси ҳаракатсиз ётибди. Бекобод шаҳридаги аҳвол ҳам бундан яхши эмас.

Кексаларнинг кўнгли нозик бўлади. Улар сиз билан бизнинг эътиборимизга муҳтож. Кексалар олдида буғдой нонимиз бўлмаса ҳам лекин буғдой сўзимиз бўлиши керак. Бир оғиз ширин сўз билан отахон-онахонларнинг кўнгли тоғдек кўтарилади. Лекин жойларда бундай бўлмаяпти. Айрим ноҳия, шаҳар раҳбарлари ҳатто ўз ҳудудларида қанча уруш қатнашчиси борлигини ҳам билишмайди. Раёсат мажлисига тайёргарлик давомида жойлардан баъзи маълумотларни олишга тўғри келди. Калинин ноҳиясида ҳозир қанча уруш қатнашчиси бор, деган саволга уч хил жавоб бўлди. Ҳарбий комиссариатдагилар ноҳияда 752 нафар уруш қатнашчиси истиқомат қиляпти, дейишса, уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши ва ноҳия матлубот жамиятидан бошқача рақамларни беришди. Уларнинг қай бирига ишонишга ҳайронсан, киши. Чамаси уруш қатнашчиларини қайта рўйхатдан ўтказиш керакдир?!

Мажлисда фармонни бажаришда сусткашлик қилаётган вилоят ҳарбий комиссариати, деҳқончилик саноати бирлашмаси, план комиссияси қаттиқ танқид қилинди. Ветеранлар эҳтиёжини тўлароқ қондиришга қаратилган аниқ таклифлар ўртага ташланди.

Мажлисда «Саломатлик» комплекси дастурининг болалар ва оналарга тиббий ёрдам кўрсатишни такомиллаштиришга қаратилган қисми қандай бажарилаётганлиги ҳам чуқур таҳлил этилди. Вилоят соғлиқни сақлаш бўлими мудири М. Бекнозова, вилоят ижроия комитети капитал қурилиш бош бошқармаси бошлиғи Т. Аҳмедовнинг ҳисоботларидан сўнг кўп нарса ойдинлашди. Вилоятда даволаш муассасалари қурилиши режалари йил сайин бажарилмай келаяпти. Бўстонлиқ, Бекобод, Ғалаба ноҳияларида қишлоқ врачлик амбулаторияларн қурилиши устидан назорат қилинмаётган бўлса, Ўрта Чирчиқ ноҳиясида фельдшерлик-акушерлик пунктлари, аёллар консультацияси қуриш масалалари неча йиллардан бери ҳал этилмай келинаяпти. Янгийўл шаҳри, Бўстонлиқ ноҳияси учун медицина-санитария қисмлари керак.

Соғлиқни сақлаш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш масалалари бўйича доимий комиссия аъзолари ўтказган текширув пайтида яна кўп камчиликлар маълум бўлди. Комиссия котиби, Оржоникидзе ноҳия партия комитетининг котиби А. Орифжонов улар ҳақида раёсат мажлисида батафсил тўхталди. Айрим раҳбарлар «Саломатлик» комплекс дастури фақат даволаш муассасаларига алоқадор деган нотўғри фикрда юрганликлари учун ҳам уни бажариш қийин кўчаяпти. Ваҳоланки бу дастурни бажаришда ҳар бир меҳнат коллективи ўз ҳиссасини қўшиши керак.

Қишлоқлардаги даволаш муассасаларининг аҳволига бир назар ташланг-а. Мавжуд 600 дан ортиқ фельдшерлик-акушерлик пунктларининг 80 фоизида иситиш системаси, канализация, телефон йўқ. Акушер-гинекологлар бармоқ билан санарли даражада оз. Фақат иккита қишлоқ ноҳиясида аёллар консультацияси бор, холос. 17 та туғруқхона мослаштирилган биноларга жойлашган. Камқонлик касалига чалинган аёлларни даволаш учун зарур шароитлар яратилмаган.

Мажлисда қурувчиларга нисбатан жиддий эътирозлар билдирилди. Улар даволаш муассасалари қурилиши учун ажратилган 10 миллион сўмнинг ярмини ҳам ўзлаштира олмаяптилар. Кўп объектларнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари чала, таъминот ёмон. Вилоят ижроия комитети капитал қурилиш бош бошқармаси ҳатто «Саломатлик» дастурига ҳам эга эмас. Шундай эътирозлар вилоят матлубот жамиятига ҳам билдирилди.

Оналар ва болалар саломатлиги кўп жиҳатдан экологияга боғлиқ. Лекин бу масала билан маҳаллий Советлар ҳам, саноат корхоналарининг раҳбарлари ҳам дуруст шуғулланмаяптилар. Кўпгина жойларда «Саломатлик» дастури расмиятчилик учун тузилган. Оналик ва болаликни муҳофаза этиш бўйича белгиланган тадбирлар қоғозда қолиб келаяпти. Халқ депутатлари бу муҳим ҳаётий соҳани ўз назоратлари остига олишлари керак.

Раёсат мажлисида бошланғич синф ўқувчиларини бепул овқатлантиришни ташкил этишнинг аҳволи, фойдаланиш учун ер участкаси ажратиш тўғрисида меҳнат коллективлари илтимосномасини кўриб чиқиш тартиби, қонунчилик ва ҳуқуқтартиботни мустаҳкамлаш чоралари ва бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Мажлисни халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши раиси, вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби С. М. Мамарасулов олиб борди.

Ж. НОСИРОВ.

• Танишинг:

ТУРБАТ ҚИШЛОҒИ

ЎРТА Осиёда қадимий ёдгорликлар, жавоҳир обидалар жуда ҳам кўп. Шулардан бири Турбат қишлоғидир. Бу қишлоқ Чимкент вилоятининг жанубий-шарқига жойлашган бўлиб, шарқий чегараси Ўзбекистон билан ёндош. Тошкентдан 60—65 километр узоқликда жойлашган. У шарқдан Тянь-Шань тизмалари бўлган Коржонтоғ этакларидан бошлаб, то очиқ даштларгача чўзилиб кетган. Қишлоқда мавсумий оқадиган Тошлоқсой анҳори баҳорда тўлиб-тошади. Тоғдаги қорлар эриб тамом бўлгандан сўнг, ёзда унинг суви тугаб, тоғнинг манзараси жуда чиройли тус олади. Ҳар хил бута ўсимликлари, наъматак, дўлана, зира, ёввойи олма, ёввойи нок, арча каби дарахтларнинг зичлиги натижасида баъзи бирларидан ўтиб бўлмас даражада чакалакзорлар пайдо бўлади. Айрим жойларда эса бел баробар ўсган ўтлоқларни кўриш мумкин. Тоғ у ер бу ерида яланғоч чўққилар қад кўтарган.

Турбат қишлоғининг иқлими дашт зонасида жойлашгани учун мўътадил. Қишда қуруқ совуқ, ёзда қуруқ иссиқ бўлади. Иссиқнинг нормадан ортиқ бўлиши бу ернинг тупроғида намнинг етарли бўлмаслигига олиб келади. Лекин тупроғи ўртача таркибли тупроқдир. Шу сабабли бу ерда деҳқончилик яхши ривожланган.

Қишлоқ атрофида булоқлар кўп. Улардан отилиб чиқаётган сувлар ниҳоятда ширин ва шифобахш. Бу ерда жойлашган тарихий, маданий обидалар ниҳоятда кўп. Улар барчани ўзига жалб қилмай қолмайди. Қишлоқ аҳли ўзининг Исмоил ота мақбараси комплекси билан ҳақли равишда фахрланади. Исмоил ота Аҳмад Яссавийнинг энг содиқ шогирдларидан бири бўлиб, сўфизм тараққиётига катта ҳисса қўшган. Бу комплексдаги Исмоил ота, Жаброил ота мақбаралари ва чиллахоналари меъморчилик қурилиши жиҳатидан ниҳоятда кўркам, чиройли ва гўзалдир. 200 киши номоз ўқийдиган масжид ҳам кишини ўзига мафтун қилади. Комплекс атрофидаги гўзал боғ афсонавий Боғи эрамни эслатади. Қишлоқ атрофида қурилган шоир Отоий, Исҳоқ ота, Имом ота мақбаралари ҳам Амир Темур мақбараларидан қолишмайди. Улар тахминан XVI—XVII асрларда қурилган бўлиб, Турбат қишлоғининг пайдо бўлишига асос бўлган.

ЎЗБЕКИСТОН–ҚОЗОҒИСТОН

Қишлоқ нима сабабдан Турбат деб аталиши ҳозиргача илмий асосда ўрганилмаган. Лекин оғиздан-оғизга кўчиб юрадиган ривоятлар, ҳикоялар ҳар-хил маъно англатади. Айрим одамлар Турбат — чуқурликдаги сертупроқ қишлоқ маъносини беради, дейишади. Бу ҳақиқатга яқинроқ, чунки қишлоқнинг тўрт томонидаги тепаликлар сертупроқдир.

Турбатда иккита масжид бор. Биринчиси Исмоил ота, иккинчиси Исҳоқ ота номида (тўғрироғи Отоийники бўлса керак). Ўша вақтда бу кишиларни авлиё санашган. Исмоил ота ҳақиқатан ҳам улуғ киши бўлган экан. У киши кўп йиллар қипчоқларнинг қўйини боқиб «агар озодликка чиқсам, бутун кучимни ўз халқимга бағишлайман» дебди. Ниҳоят у қариганда қулликдан озод бўлиб, бутун йиққан пулларини катта масжид қурдиришга сарф қилдирибди.

Турбатда иккита колхоз бўлган, «Қизил аскар» ҳамда «Қизил деҳқон». 1957 йилда ҳар икки колхоз бирлашиб, унга ўзбек классик адабиётининг асосчиси Алишер Навоий номи берилади. Колхоз қудратли техникалар билан таъминланди ва тез суръатлар билан ривожланди. Колхозга Муслим Ўлжабоев (1957—1963), Бўтабой Ашурбоев (1963—1970), Новча Муротов (1970—1974), Спабек Тиллаев (1974—1980), Иляс Скоблев (1980 йилдан) раҳбарлик қилиб келдилар.

Турбатликлар ўзларининг атоқли, донгдор кишилари билан ҳақли равишда фахрланадилар. Булардан бири қишлоқнинг биринчи комсомоли, кекса коммунист Улуғ Ватан уруши ветерани, Ҳаким Эргашевдир. У киши бир неча йиллар колхозга раҳбарлик қилди. Ҳозирги вақтда ҳам ўз меҳнат фаолиятини давом эттирмоқда.

Турбат қишлоғи ҳозирги кунда таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Қишлоқда 3 та клуб, иккита касалхона, иккита мактаб, болалар боғчалари, 20 та савдо шахобчалари, сартарошхона, маиший хизмат кўрсатиш уйи, суратхона, колхоз бозори ишлаб турибди.

Келган меҳмонлар қишлоқ меҳмонхонаси, ошхона хизматларидан миннатдор бўлиб кетишмоқда. Меҳмонлар хоҳлаган фаслда Турбатнинг муздеккина қимизидан, ширин булоқ сувларидан ичиб кетишлари мумкин. Бунинг учун ҳамма шароитлар яратилган.

Турбат билан Тошкент ўртасида транспорт алоқаси яхши йўлга қўйилган. Бу ерда меҳмонларни доимо очиқ юз ва табассум билан қарши оладилар.

Н. ХОЖИМАТОВ,
З. ТЕМИРОВ.

ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАСИ

● Дилфуза Мусаева Тошкентдаги «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасининг илғор ишчиларидан. Мана бир неча йилдирки, у шу корхонада меҳнат қилиб келмоқда. Шу давр мобайнида Дилфуза ўз касби сир-асрорларини пухта ўзлаштириб олди. Айни кунларда беш йиллик режасини бажариш арафасида. СУРАТДА: моҳир ишчи Д. Мусаева.

Т. КАРИМОВ
суратга олган.

ЖАМОА ФОЙДАДАН НАФ КЎРСИН

ҚИШЛОҚ аҳолисини қўшимча иш билан таъминлаш ҳозирги куннинг энг долзарб муаммоларидан бири бўлиб турибди. Аҳолиси зич жойлашган ноҳияларда бу нарса айниқса муҳимдир. Кейинги йилларда бу борада вилоятимизнинг Коммунистик ноҳиясида муайян ишлар амалга оширилди. Айни пайтда ноҳиянинг жамоа хўжаликлари марказлари ва қишлоқларида тикувчилик комбинатлари ишлаб турибди. Шулардан бири ноҳия матлубот жамиятига қарашли хўжалик ҳисобидаги тикувчилик комбинатидир.

Комбинат 1979 йили кичкина бир цех сифатида «Правда» жамоа хўжалиги марказида ташкил топган эди. Йиллар ўтиши билан цех катталашиб комбинатга айланди. Ҳозирги кунда комбинатда 300 дан ортиқ ишчи ва хизматчи меҳнат қилмоқда. Бу ерда дастлабки йили ишлаб чиқариш ҳажми бир миллион сўмни ташкил этган бўлса, ҳозирга келиб бу рақам беш миллион сўмликдан ошиб кетди.

Тикувчилар шу йилнинг ўтган ойлари режаларини ҳамма кўрсаткичлар бўйича ошиғи билан бажардилар. Маҳсулот реализация қилиш топшириғи тўла адо этилди. Лекин комбинатда ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган қатор муаммолар ҳам йиғилиб қолди. Шу муаммолардан бири мустақилликнинг йўқлигидир. Масалан, тикувчилар пландаги 131 минг сўм ўрнига 145,6 минг сўмлик соф фойда олдилар. Аммо комбинат ишчи ва хизматчилари бундан наф кўрдиларми? Йўқ, кўрмадилар. Фойданинг бир тийинни ҳам тикувчилар ихтиёрида қолдирилмади. Ҳаммаси ноҳия матлубот жамиятига оширилди. Ишчилар эса йил бошидан бери ҳали мукофот пули ололишгани йўқ. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, комбинат ноҳия матлубот жамияти раҳбариятининг рухсатисиз ўзича ҳеч қандай ишни амалга оширолмайди.

ҚИШЛОҚ САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА

Комбинатдаги яна бир муаммо кадрлар қўнимсизлигидир. Ишчилар кўпинча уч-тўрт йил ишлагандан кейин бўшаб кетмоқда. Чунки корхонада улар самарали меҳнат қилиши учун зарур шарт-шароит яратилмаган. Тўғри, комбинатда баъзи бир қулайлик мавжуд. Ишчиларнинг дам олиши учун махсус жой жиҳозланган, миллий таомлар ошхонаси ишлаб турибди. Аммо тикувчиларнинг самарали меҳнат қилиши учун бу етарли эмас. Мисол учун ишчиларнинг кўпчилигини хўжалик марказидан анча узоқда жойлашган қишлоқларда яшовчи хотин-излар ташкил этади. Комбинатда эса икки сменалик иш ташкил этилган. Кечқурунги сменадаги тикувчиларни автобусда уйма-уй олиб бориб қўйишади. Лекин охирги ишчи уйига ярим кечада етиб боради. Бу тикувчиларнинг келаси куни яхши ҳордиқ чиқариб, уй юмушларини бажариб, ишга тайёрланиши учун етарли эмас.

Яқинда цехларни тоза ҳаво билан таъминлаб турувчи ускуна ўрнатилган эди. Лекин орадан ҳеч қандай вақт ўтмасданоқ у ишдан чиқди. Буни қачон тузатишади, ҳали номаълум.

Корхонадаги дастгоҳларнинг кўпи эски. Уларга эҳтиёт қисмлар етишмайди. 1982 йилдан бери бор-йўғи 40 фоизгина алмаштирилган холос. Ваҳоланки, комбинат ҳар йили 20 фоиз маҳсулот турларини ўзгартириб туради.

Хуллас, комбинатда ишчиларнинг унумли меҳнат қилиб, сифатли ҳордиқ чиқаришлари учун ҳамма шарт-шароит яратилмаган. Бунинг сабаблари корхона топган фойдадан ишчиларнинг манфаатдор эмаслигидадир. Ноҳия матлубот жамиятидаги раҳбарлар эса жамоа ишлаб топган фойдани олишга олишади-ю, лекин қулай меҳнат шароити яратиб беришни эсларига келтиришмайди. Бу ишга бефарқ қарашади. Улар бу камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш учун зарур тадбирларни кўришлари лозим. Бу меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим омили эканлигини унутмаслик керак.

Ғ. ЮСУПОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ҚОВУН-ТАРВУЗНИНГ КЎП БЎЛГАНИ ЯХШИ-Ю...»

25 АВГУСТ 1990 ЙИЛ

МАҚОЛА Тошкент шаҳар матлубот жамиятлари уюшмасининг кенгайтирилган йиғилишида ҳамда Октябрь ва Ленин ноҳияларaро матлубот жамиятларида муҳокама этилди, дейилади бошқарув раиси вазифасини бажарувчи С. Аҳмедовдан келган жавобда.

Полиз маҳсулотларининг оммавий келиши муносабати билан шаҳарнинг аҳоли зич жойлашган ҳудудларида кўчма савдолар ташкил этилди. Бунинг учун Тошкент шаҳар ижроия қўмитасидан савдога рухсат берувчи ҳужжатлар олинган эди.

Шу йилнинг май ойида дўкон мудирлари, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сотувчилар ўртасида полиз маҳсулотлари сотиш юзасидан махсус семинар ўтказилган эди. Бироқ мақолада келтирилганидек, қўшма текширув давомида полиз маҳсулотлари сотишда камчиликлар борлиги аниқланган. Ана шундай қўпол камчиликлари учун Ленин ноҳияларaро матлубот жамиятининг 87-дўкон мудири У. Комилов ва сотувчи М. Илёсовларга ҳайфсан эълон қилинди. Сотувчилар иши устидан назоратни бўшаштириб юборгани учун Октябрь ноҳияларaро матлубот жамиятининг 26-ҳамда 47-дўкон мудирлари Б. Толипов ва Д. Файзиевларга танбеҳ берилди.

Тошкент шаҳар матлубот жамиятлари уюшмаси мутахассислари 10 сентябрь куни «Полиз маҳсулотларини қабул қилиш ва сотиш қоидалари» мавзуида такрор семинар ўтказишди. Уюшма бошқаруви ноҳияларaро матлубот жамияти раҳбарларига қўл остидаги савдо ташкилотларининг иши юзасидан пудратни кучайтириш, нитрати ҳақида ҳужжати бўлмаган полиз маҳсулотларини қабул қилиш ва сотишни қатъиян таъқиқлаш кўрсатиб ўтилди, дейилади жавоб сўнгида.

ТАҲРИРИЯТДАН: Ўзбекистон ССЖнинг Давлат тили тўғрисидаги қонун қабул қилинганига бир йил бўляпти. Тошкент шаҳар матлубот жамиятлари уюшмаси бу қонунни бажаришга киришмаганга ўхшайди. Газета ўзбек тилида, мақолага жавоб ёзаётган ўзбек, жавоб матни эса рус тилида ёзилган. Хўш, қачонгача қонунни бажаришга шунчалик менсимасдан қараймиз?

● МАДАНИЙ ЁДГОРЛИКЛАР — БЕБАҲО БОЙЛИГИМИЗ

КЎЗ ҚОРАЧИҒИДЕК АСРАЙЛИК

ТОШКЕНТ вилоятида қадимий ёдгорликлар жуда кўп. Беш-олти йил аввал вилоятимизда 1000 га яқин қадимий тепаликлар бор эди. Уларнинг 210 таси давлат муҳофазасига олиниб махсус кўрсаткич белгилари билан китобларда, хариталарда белгиланган. Қолганлари-чи? Улар тўғрисида афсуски, на тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш Жамиятининг вилоят кенгаши, на вилоят давлат инспекцияси, на ноҳиялардаги маҳаллий Советлар керакли маълумотларга эга эмас.

Оққўрғон ноҳиясида Қонқа, Шохруҳия каби қадимий тепаларда кўп йиллардан буён қазилмалар олиб борилмоқда. Ўзбекистон ФАнинг археология институти ходимлари, тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамияти вакиллари, ноҳиядаги 22- ва 23-мактаб педагоглари ва ўқувчилари, Оққўрғондаги барча ўлкашунослар шу ёдгорликларни ўрганишга ва сақлаб қолишга кўп вақтдан буён ўз ҳиссаларини қўшиб келишмоқда. Яқин вақт ичида эса яна бир ёдгорлик — Эгартепа харобаси ҳам ёш ўлкашунослар диққатини тортди ва бугунги кунда у ерда ҳам ўрганиш ишлари олиб борилмоқда.

Оққўрғонда мана уч йилдирки жамият ходимлари, археология институти ходимлари ҳамда ноҳия педагоглари томонидан археология бўйича конференциялар ўтказилмоқда. Бу йил ҳам сентябрь ойида ана шундай ижодий учрашувлар ва қазилмалар ўтказилди. Бу керакли ва эзгу ишда ноҳиядаги барча мактаблар қатнашди. 22- ва 23-ўрта мактаб ўқувчилари эса энг фаол ва жамиятнинг «Прометей» қидирув клуби ихтиёридаги «Ёшлик» қидирув группасини ташкил қилади. Яқиндагина Оққўрғон ноҳиясидан «Ёшлик» қидирув группаси Курск вилоятида Бутуниттифоқ Хотира ҳафталигида қатнашиб қайтди.

Лекин бошқа жойларда аҳвол қандай? Албатта, бир хил эмас. Олмалиқда, Ангренда, Чирчиқда, Янгийўлда, Калинин ва Оржоникидзе ноҳияларида ҳам ўлкашуносликка катта аҳамият берилмоқда. Лекин нимагадир бу иш тарих ва маданият ёдгорликларини ўрганишдан узилган ҳолда олиб борилмоқда. Ҳар ҳолда ҳали биронта қадимий ёдгорликда ўқувчилар ишлаётганини кўрмадик. Тўғри, бу анча мураккаб иш. Лекин мактаб педагоглари ва комсомол ходимлари бу ҳақда ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмасди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, мана бир неча йилдан буён вилоят Жамияти ва унинг ҳузуридаги «Прометей» қидирув клуби «Тошкент ҳақиқати» газетасида мунтазам равишда мақолалар билан чиқмоқда. Бошқа рўзномаларда ҳам материаллар босилмоқда. Телевидение ва радио орқали ҳар ойда кўрсатувлар ва эшиттиришлар олиб борилмоқда.

Ҳозирги кунда матбуотда ҳам, кўча-кўйда ҳам миллий маданиятимиз, миллий ғурууримиз ҳақида ҳаддан ташқари кўп гапирилмоқда. Бу ҳам «кампания»га — «мавсум»га айланиб қолмасин. Гап кўп, лекин иш кам. Менимча миллий ғурур деганда инсон аввал ўз виждони ва шу билан бирга ўз касбига, ўз қобилиятига, Ватанга, атрофдаги одамларга, айниқса, муқаддас нарсаларга ўз муносабатини билдириши деб тушуниш керак. Миллий ғурур ҳақида гапиравeрамиз, лекин қадимий ёдгорликларимиз вайронага айланмоқда. Миллий ғурур ҳақида гапирамиз, ўқувчиларимиз эса она қишлоғидан урушга неча киши кетганини ҳам билмайди. Қишлоқ қачон, қандай қилиб қурилган, қандай одамлар бу ерларда яшаб ўтган — афсуски буни кўпчилик эсламайди.

Нега биз ўтмишимизга шунчалик бепарво, лоқайд бўлиб қолдик? Қишлоқларда қадимий ёдгорликлар емирилмоқда. Кимдир ўша ердан бизнинг олдимизга Тошкентга келиб шу ҳақда хабар беради. Масалан, ҳозирги вақтда Пискент ноҳиясининг Муротали қишлоғида иккита қадимий ёдгорлик бор — Нов ҳамда Оқтепа. Лекин бир неча кун илгари бу ерда ғишт хумдон ташкил қилишибди. Пискент ноҳиясидаги раҳбарлар бунга қандай рухсат бердилар ва умуман ким ва нега тарихимизга бундай муносабат билдиришга журъат этди?

З. ЭШМИРЗАЕВА,
тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамияти вилоят кенгаши масъул котиби.

Мамлакатимиз ҳаётидан

ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ХАБАРЛАР

БАЙРАМ ТАРАДДУДИ

● ТОЖИКИСТОН пойтахтида комендантлик соати ва фавқулодда ҳолат ҳали ҳам давом этаётган бўлса-да, жумҳурият Олий Кенгаши раёсати Улуғ Октябрнинг 73 йиллигини тантанали нишонлашга қарор қилди. 7 ноябрь куни Душанбеда ҳарбий парад ва меҳнаткашлар намойиши ўтказиладиган бўлди.

МИЛЛИЙ КОНГРЕСС САЙЛАНДИ

● ЎТГАН якшанба куни Грузия миллий конгрессига сайловлар бўлиб ўтди. Марказий сайлов комиссияси хабарига кўра унда жумҳурият барча сайловчиларининг ярмидан кўпи қатнашди. Бу ҳол сайлов тўғрисидаги қонунга мувофиқ конгресс сайланган деб эътироф этилишини билдиради.

Мана шу сайловларда қатнашган партияларнинг етакчилари конгресс параллел ҳокимиятни эгаллашга даъвогарлик қилмайди, у фақат Грузия миллий-озодлик ҳаракатининг мувофиқлаштирувчи органи вазифаларини ўз зиммасига олади, деб қайта-қайта уқтирдилар. Уларнинг сўзларига қараганда конгресс агар Олий Кенгаш қарорлари грузин халқи манфаатларига ва миллий-озодлик ҳаракатларига мос келса бўлғуси жумҳурият Олий Кенгаши билан ҳамкорлик қилиш ниятидадир.

БОЖ ОЛИНАДИГАН БЎЛДИ

● МОЛДОВА ҳукумати маҳсулотлар айрим турларини жумҳуриятдан ташиб кетувчи корхоналар, ташкилотлар, ширкатлар ва фуқаролардан бож оладиган бўлди. Айтайлик, бир килограмм асал ва ёнғоқ учун 3 сўм, гўшт ва гўшт маҳсулотлари учун 2,5 сўм, олма, узум ва қуритилган олхўри учун 1 сўм солиқ тўланади.

Молдова оддий фуқаролари эса бож тўламай 20 килограммгача сабзавот ва мевани олиб кетиш ҳуқуқига эгадирлар.

ФАВҚУЛОДДА ЧОРА

● МОСКВА шаҳар Кенгаши раёсати пойтахтда асосий озиқ-овқат молларига карточка жорий этишни мўлжалламоқда. 22 октябрда маъқулланган таклиф ноябрь ойида бўладиган шаҳар Кенгаши сессиясида тасдиқлангач кучга кириши мумкин. Бу фавқулодда чора аҳолини ижтимоий ҳимоялаш учун зарур тадбир сифатида жорий этилади.

ОЛИМ НОМИДА

● АРМАНИСТОН пойтахтидаги мактаблардан бирига академик А. Д. Сахаров номи берилди. Ўқитувчилар ва ишлаб чиқариш жамоалари хоҳиш-истакларини ҳисобга олиб Ленин ноҳия Кенгаши ижроия комитети ана шундай қарор қабул қилди.

ЛЕНИНГРАД — ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ЗОНА

● ЛЕНИНГРАД шаҳар Кенгашининг иккинчи сессияси ўз ишини тугатди. 10 кун давомида депутатлар эркин иқтисодий зона тўғрисидаги низомни муҳокама қилдилар, ижроия комитет раҳбарлиги тузилди, дамба қурилиши тўхтатилди, шаҳарни озиқ-овқат билан таъминлаш чоралари белгиланди, халқ депутатлари шаҳар ва ноҳия Кенгашларининг ваколатлари чегараланиб қўйилди.

ЕТАРЛИ АСОС БЎЛМАГАНИ УЧУН

● РСФСР Олий Кенгаши Горький шаҳар ва вилоят Кенгашларининг шаҳарга тарихий Нижний Новгород номини қайтариб бериш тўғрисидаги қарорини тасдиқламади. Бунинг сабаби шаҳар номини қайта ўзгартириш учун етарли асос йўқлигидадир. Чунки бу масала юзасидан аҳоли ўртасида референдум ўтказилмаган эди.

ҚОНУН ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИНИ ТАЛАБ ЭТМОҚДАЛАР

● ЛЬВОВДА шаҳар партия қўмитаси масъул ходимлари уч кундан буён очлик эълон қилиб турибдилар. Улар партиялар тўғрисида қонун қабул қилинишини талаб қилмоқдалар. Бундай қонун уларни партия мулкини миллийлаштириш талабларидан ҳимоя қилган бўлур эди.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА).

Мамлакатимиз ҳаётидан

МАКТАБ ЯРАТГАН ХЎЖАЛИК

Йиллик режани бажарганлар

ВИЛОЯТ XXIV ҳисобот-сайлов партия конференциясида илғор хўжаликлар ҳақида гап борар экан, Ғалаба ноҳиясидаги Калинин номли шўро хўжалиги тўғрисида ҳам алоҳида тўхталинди. Очиғи ўшанда буни биров сезди, биров сезмади. Жумладан, бу биз — журналистларнинг ҳам назаридан четда қолди. Балки бунга хўжаликнинг вилоятимизда оммалашган пахтачиликка, ёки сабзавотчиликка эмас, айнан шоли етиштиришга ихтисослашганлиги сабаб бўлгандир. Лекин, яқинда вилоят миқёсидаги яна бир йиғилишда шу хўжаликда амалга оширилаётган жуда катта ишлар тилга олингандагина эътибор бердик.

Рўзномамизнинг шу йил 17 октябрь сонида эса Калинин номли шўро хўжалиги шоликорларининг ғалаба рапорти эълон қилинди. Шундай қилиб навбатдаги ижодий сафар Ғалаба ноҳиясига бўлди. Калинин номли шўро хўжалигининг фаолияти билан танишар эканман, жуда катта бир нарсани — вилоятда аллақачон кенг ёйилиши керак бўлган тажрибалар, ҳайрли ишлар бизнинг назаримиздан четда қолганлигини ҳис қилдим. Шу тариқа хўжаликда қўлга киритилаётган ютуқлар, ҳамма соҳадаги янгиликларни зудлик билан мукаммал қоғозга тушириб рўзномада бериш керак, деган фикрга келдим...

● БУ йилги ўрим-йиғимда ҳам КПСС XXVIII съезди делегати, СССР Давлат мукофоти лауреати Озод Акбаров бошлиқ бригадага тенг келадигани бўлмади. Улар йиллик режани 12 иш кунидаёқ адо этиб, гектаридан 88 центнерга етказиб ҳосил олишди.

Бош бойлик

● БУГУН — мақола рўзнома саҳифасида эълон қилинаётганда хўжаликда сўнгги майдонлардаги шоли йиғиштириб олинган бўлади. Аминман, бундан ўн-ўн беш кун бурун бу ерда бўлган, мўл ҳосилдан бош эгган бошоқлардаги «қирмизи дон» ҳосилини кўрган киши деҳқонларнинг меҳнатига тан бермасдан иложи қолмасди. Шу ўринда истаймизми йўқми, айрим рақамларни келтириб ўтишга тўғри келади.

Мана, сурункасига беш йилдирки, калининлик шоликорлар белгиланган йиллик режаларни ортиғи билан бажариб келадилар. Ҳар йили давлатга 10 минг тоннадан ортиқ шоли топширилмоқда. Беш йиллик режа тўрт йилдаёқ ортиғи билан адо этилди. 1990 йилги натижалар ҳам чакки эмас. 2150 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 46 центнер ўрнига 68,5 центнердан маҳсулот олинди. Йиллик режа 22 иш кунида адо этилди. Давлатга топширилган ҳосилнинг асосий қисми юқори навларга сотилди.

— Деҳқоннинг асосий бойлиги ер,— дейди шўро хўжалиги директори Т. Искандаров.— Мен хўжаликка раҳбар бўлиб келган 1985 йилда ишни ана шундан бошладим. Оқсоқолларни йиғдик, тажрибали деҳқонлар билан маслаҳатлашдик. Улар ҳам ерни тозалаш, ўғитга бойитиш керак, тинкаси қуриб кетди-ку, дейишди. Шу тариқа ишловни кучайтирдик. Экин майдонларини янги — ағдарма усулда шудгорладик. Бу шолипоялардаги бегона ўтларни 50 фоизга қисқартириш имконини берди. Ҳар гектар ерга 25—30 тоннадан ўғит солдик. Амалга оширилган тадбирлар ўзининг самарасини берди. Ҳосилдорлик аста-секин орта бошлади.

Дарҳақиқат, хўжаликда ўтган тўрт йилда шоли ҳосилдорлиги гектар бошига қарийб 18,5 центнерга ошди. Бошқача қилиб айтганда, 1985 йилда 50 центнердан маҳсулот олинган бўлса, 1990 йилги натижа 68,5 центнерни ташкил этмоқда.

— Экин майдонларини бирмунча соғломлаштириб олгач, иқтисодий кўрсаткичларни таҳлил қила бошладик,— давом этди директор.— Маҳсулотнинг таннархи жуда баланд эди. Сарф-харажат ҳаддан зиёд. Ўзим муҳандис бўлганлигим учун харажатни камайтириш, маҳсулот таннархи арзонлаштиришнинг бош йўли — механизациядан самарали фойдаланиш деган хулосага келдим. Бунинг сабаби бор эди. Тасаввур қилинг, 1983—1984 йилларда хўжалигимизда шолини йиғиб-териб олиш мавсумида четдан 80—100 та машина ёрдамга келарди. 1500—1600 ўқувчини шоли ўримига жалб этардик. Мана шунинг ўзидаёқ 400 минг сўм маблағ йўқотилар экан. Баҳор ва ёз бўйи тиним билмай меҳнат қилган деҳқон айни даромад қилиш пайтида имкониятни бой беради. Одамлар ўзи шоли экиб, гуручни дўкондан сотиб олардилар.

— Бунга ортиқча йўл қўйиш мумкин эмас эди. Шу тариқа хўжаликнинг техника қувватини ошириш, мавжуд машина-механизмлардан самарали фойдаланиш имкониятларини изладик. Механизаторлар, ҳайдовчилар билан маслаҳатлашдик. Уларнинг моддий манфаатдорлигини бир неча баробар оширдик. Буни қарангки, илгари бутун шоли мавсумида тер тўкиб ишлаб, ойига 150 нари борса, 160 сўм маош олаётган ҳайдовчиларимиз беш кунда 240—250 сўм даромад қилишмоқда. Хуллас, ҳар ким меҳнатига яраша ҳақ ола бошлади. Меҳнатни ташкил этишнинг бундай усули ўзининг самарасини берди. 65 та комбайн, 38 та транспорт трактори ва 48 та автомашина билан 2 минг гектардан ортиқ майдондаги шоли ҳосилини 25—30 кунда тўлиқ саранжомлаб олаяпмиз.

Назаримда ҳосилдорлик ва шоли сифатини яхшилашга хизмат қилган яна бир муҳим янгилик уруғликнинг хўжаликнинг ўзида тайёрланаётганлиги бўлди. Давлат ташкилотларидан олинаётган уруғлик сифатсиз бўлиб, бунинг устига навлар аралашиб кетарди. Энди эса энг юқори ҳосил бераётган майдонлардаги шолидан уруғлик тўла пишиб етилганда йиғиб-териб олинмоқда. Мана икки йилдирки, шўро хўжалиги вилоятимиздаги бошқа хўжаликларга ҳам уруғлик сотмоқда.

Биз баъзан арзимаган нарса деб эътибор бермаган тадбир ҳам ҳосилдорликни оширишда катта аҳамиятга эга бўлади. Маълумки шоличилик хўжаликларида экин майдонлари тўсиқлар билан тақсимланиб экин экилади. Одатда кузги шудгор вақтида ҳам бу тўсиқлар бузиб ташланмайди. Ана шу йўл билан баҳорда экиш олдидан ишни кўпайтирмасликка интилишади. Бундан уч йил муқаддам хўжалик шоликорлари кўп йиллик тўсиқларни ҳам бузишни таклиф қилишди. Сабаби бу тўсиқлар биринчидан далада бегона ўтни кўпайтириш манбаи бўлиб хизмат қилмоқда. Иккинчидан у қўшиб ҳайдалган майдонларда тупроқ алмашмоқда. Бу ҳам ҳосилдорликни анчагина оширди.

— Бугун хўжалигимизнинг шоличиликдаги муваффақиятлари ҳақида кўп гапирилмоқда,— деди Т. Искандаров.— Лекин биласизми, агар астойдил ҳаракат қилинса, ички имкониятлар ишга солинса янада юқори натижаларга эришиш мумкин. Бундай резервлар эса бор.

Калининлик деҳқонларнинг фикрича, биринчи навбатда мукаммал, ҳар томонлама пишиқ шоли навларини яратишни жадаллаштириш зарур. Ҳозирги кунда экилаётган УзРОС-7—13 ва «Авангард» навлари ҳам ёмон ҳосил бермаяпти. Лекин УзРОС 140—150 кунда пишади. Бу ҳосилни йиғиштириб олишни кечиктирмоқда. Куз ҳавосига эса ишониб бўлмайди. «Авангард» нави 115—120 кунда барвақт етилади. Лекин пояси юмшоқ бўлганлиги сабабли ётиб қолади. Буни комбайнда ўриш мураккаб, бунинг устига ҳосилдорлиги ҳам пастроқ.

Шунингдек, тажрибакорлар шолини баҳорда сувга экиш ҳосилдорликни ўн фоизгача оширишини исботлашди. Афсуски, жумҳуриятимизда ҳалигача уруғни сувда экадиган мукаммал машиналар яратилмаган. Шунинг учун ҳам бир қатор бригадаларда шолини қўлда экишмоқда. Ҳамон гап техника ҳақида борар экан, бизга хўжаликда шолипояларда ишлаш учун бақувват тракторлар зарурлигини алоҳида таъкидлашди. Чунки ҳозирги кунда далаларда ишлатилаётган «Олтой» тракторлари кучсизлик қиляпти.

Яна бир муаммо шолини ўриб-йиғиб олгандан кейин донни қуритишдир. Ҳозиргача хўжаликда ҳосил ибтидоий усулда — ерга ёйиб қуритиляпти. Минг афсуски, мутасадди ташкилотлар ҳалигача қуритиш мосламасини яратиш устидаги ишларни бошламаяптилар. Агар қуритиш мосламаси бўлганида маҳсулотни топшириш иккиуч марта тезлашган бўлур эди.

Ҳамма тармоқ янгича ишламоқда

● МАНА тўрт йилдирки, хўжаликда далачилик бригадаларидан тортиб чорвачилик фермаси, марказий устахона хуллас барча тармоқ хўжалик ҳисоби усулида иш юритмоқда.

— Ишлар олға силжигандан кейин бир нарса кўзга яққол ташланиб қолди,— деди Т. Искандаров.— Одамларда ўзига ишонч етишмаётган эди. Чунки улар доимо раҳбарларнинг буйруғи, кўрсатмасини бажаришга кўникма ҳосил қилишганди. Бу билан бошланган катта иш ярим йўлда қоқилиши ҳеч гап эмас эди. Шунинг учун деҳқонларимизни мустақил ишлашга ўргатиш учун ҳаракат қилдик. Бунинг энг мақбул йўли меҳнатни ташкил этишнинг илғор бригада, оила пудрати усуллари бўлди, десам янглишмаган бўламан. Агар дастлаб хўжаликда пудратни жорий этган бўлсак орадан икки йил ўтгач тўла хўжалик ҳисобини жорий қилдик. Бунинг маъноси қандай? Ҳар бир бригада ва жамоа маъмурият билан шартнома тузади. Бу ҳужжатда ҳар бир бригаданинг йиллик харажати ўз ифодасини топади. Уни қачон, нимага сарфлаш тўлиқ уларнинг ихтиёрида. Агар бригада ўз ҳисобидаги харажатларни тежаб қолса ортган пулни иш ҳақига қўшиб олаверади.

Ҳа, бугун калининлик деҳқонлар ҳисоб-китобни ўрнига қўядиган бўлиб қолишди. Келинг, биргина СССР Давлат мукофоти нишондори Озод Акбаров бошчилик қилаётган бригаданинг бир йиллик ишини таҳлил қилиб кўрайлик. Улар 91 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 80 центнердан шоли олишди. Бу режадагидан деярли икки баравар кўп. Бир центнер маҳсулот етиштириш учун 22 сўм ўрнига 20 сўм сарфлашмоқда. Ишни оқилона ташкил этиш, тежамкорлик бош шиорга айланган. Қарабсизки, даромад ҳам йил сайин ошиб боряпти. 1989 йилда жамоанинг ҳар бир ишчиси 800 сўмдан ойлик иш ҳақи олди.

— Энг муҳими киши эркин ҳаракат қилади,— дейди Озод Акбаров.— Деҳқон учун бу катта аҳамиятга эга. Биргина мисол келтирай. Ўтган йилларда бригадамизга зарурми, нозарурми минерал ўғитлар, гербицидлар ажратишаверар эди. Хўжалик ҳисобига ўтгач деҳқонларимиз билан маслаҳатлашиб бундай ортиқча харажатлардан воз кечдик. Аксинча, ерни маҳаллий ўғитга тўйдиряпмиз. Шудгорни ўзимиз қиляпмиз. Барча техника воситаларини ҳам ўз ихтиёримизга олганмиз. Бу машина-механизмларни вақтида техник қаровдан ўтказиб турганлигимиз учун эҳтиёт қисмлар катта ремонт ишларига ҳожат қолмаяпти. 1989 йилда 10 минг сўмлик ўрнига 3 минг сўмлик гербицид олдик. 7 минг сўм маблағ иқтисод қилинди. Хуллас янгича, ижодий ишлашга ўрганмоқдамиз.

Хўжаликнинг Абдулла Абдураҳмонов, Николай Ли бошлиқ жамоаларнинг шоликорлари ҳам ҳосилдорликни 75—80 центнерга етказиб қўйишди. Айниқса, бу йил Абдужаббор Носиров бошлиқ комсомол-ёшлар звеноси аъзолари ўрим-йиғимни уюшқоқлик билан ташкил этиб, ўн иш кунида гектаридан 76 центнердан маҳсулот олишди. Бу жамоалар ҳам тежамкорликда Озод Акбаров бошлиқ бригададан қолишмаяпти.

Умуман хўжалик бўйича ўтган йили сарфланган ҳар бир сўм ҳисобига 54 тийиндан соф фойда олинди. Бошқача қилиб айтганда шоличиликдан келган соф фойда 2 миллион 700 минг сўмдан ошди. Ҳозирги кунда хўжаликнинг давлат банкида нақд 5 миллион сўмдан ортиқ пули бор. Ҳар бир ишловчи ҳисобига йилига 12 минг сўмликдан ортиқ маҳсулот етиштирилмоқда. Шоличиликнинг рентабеллиги 72 фоизга етди. Буларнинг ҳаммаси хўжаликда кенг оммалашиб бораётган илғор усулнинг яққол самарасидир.

— Хўжалик ҳисобининг афзалликлари, айниқса, чорвачиликда яққол сезилди,— дейди Т. Искандаров.— Яқин-яқингача бу тармоқ зарар келтирарди. Мана уч йилдирки, йилига 170—180 минг сўм соф фойда бермоқда. 1990 йилда ҳисоб-китобларнинг кўрсатишича камида 200 минг сўм соф даромад қиламиз. Давлатга ҳозиргача 800 тоннадан ортиқ сут, 83 тонна гўшт, 90 минг донадан ортиқ тухум етказиб бердик.

Дарвоқе, хўжалик чорвадорларининг ҳам кенг оммалаштирса арзийдиган тажрибалари кўп. Биринчидан, беш йилдирки, чорвачилик фермасида соғувчилар икки сменада меҳнат қилишмоқда. Бу уларнинг ишини икки баравар осонлаштирди. Вилоятимизда бузоқларни совуқ усулда ўстириш усули ҳам биринчи бўлиб мана шу хўжаликда қўлланилган. Ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 3200 килограммдан ошди. 1985 йилда эса бу натижа 2295 килограмм эди.

Фермада учта мустақил жамоа иш юритмоқда. Биринчи звено жамоаси сут етиштириш билан шуғулланади. Иккинчи звено туғруқхонани бошқаради. Учинчи жамоа эса ёш бузоқларни ўстириш билан шуғулланади. Бу жамоаларнинг ҳаммаси пировард натижага қараб ҳақ олади. Бундан ҳатто механизаторлар ҳам мустасно эмас. Шунинг учун ҳар бир жамоа иложи борича кўпроқ маҳсулот олиш, бузоқларни тезроқ семиртириш учун курашади. Маҳсулот таннархини арзонлаштиришга ҳаракат қилади. Бунга эришиляпти ҳам. Айни кунларда сигирлар маҳсулдорлиги 9 килограммни ташкил этмоқда. Бузоқларнинг кунлик семириши 531 грамм бўлмоқда.

— Келгуси йиллардаёқ сигирлар маҳсулдорлигини камида 3500 килограммга етказмоқчимиз,— дейди директор.— Шунинг учун наслчилик ишларини ривожлантирмоқдамиз. Сигирларни маҳсулдорлигини ҳисоблаб фақатгина 3 минг килограммдан кўп сут бераётган қорамоллардан олинаётган ғунажинларнигина сигирлар подасини тўлдириш учун қолдиряпмиз. Ем-хашак масаласи тўлиқ ҳал этилган. Барча турдаги озуқалар ортиғи билан жамғарилди.

● САРА уруғ ярим ҳосил дейишади деҳқонлар. Обдон тозаланиб, сараланиб, маромига келтирилган уруғлик шу тариқа машиналарга ортилиб, омборга ташилади.

Режадан ортиқча етиштирилган маҳсулот учун моддий рағбатлантиришнинг йўлга қўйилиши чорвачиликда ҳам мана шундай натижаларга эришишнинг омили бўлмоқда.

Ўрни келганда яна бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Меҳнатни ташкил этишнинг бундай усули одамлардаги интизомни кучайтириб юборди. Илгари буйруқбозлик, ҳар хил маъмурий чора-тадбирлар билан ҳам кишиларни тўлиқ ишга жалб қилиш мушкул эди. Ҳозирчи, ҳозир ҳар бир пудратчи жамоа ўз аъзоларини тартибга солиб олди. Бригадаларда ташкил этилган кенгаш аъзолари интизомсизларни моддий жазолашмоқда, мукофотлардан, устама ҳақлардан маҳрум этишмоқда. Мукофотсиз қолиш эса ҳар кимга ҳам хуш келавермайди. Лўнда қилиб айтганда хўжалик ҳисоби деҳқонларни кўр-кўрона, номига ишлашдан ижодий ҳаракат қилишга ўргатди. Буни биргина рақам билан — меҳнат унумдорлиги кейинги уч йилда 27 фоиз ошганлиги билан изоҳлаш мумкин.

Даромадга яраша буромад

● — БУГУН хўжалигимиз шундай катта муваффақиятларга эришаётган, даромад ортиб бораётган экан, буларнинг ҳаммасига халқимизнинг ҳалол, фидокорона меҳнатлари туфайли эришяпмиз,— дейди директор.— Шундай экан улар ҳақида ғамхўрлик қилиш, қишлоқларни ободонлаштириш, ижтимоий масалаларни ҳал этиш биз учун биринчи даражали вазифа бўлиб қолиши керак,— деган хулосага келдик. Зеро, инсон яхши яшаш учун меҳнат қилади.

Дарҳақиқат, хўжаликда инсон омилига бўлган эътибор йилдан-йилга ортиб бормоқда. Гапни уй-жой қурилишидан бошласак тўғрироқ бўлади. Ўтган икки йилда хўжалик томонидан йигирмата оилага уй-жой қуриб берилди. Яна 90 оилага эса ер участкаси ажратилди. Умуман аҳолига участка ва қўшимча томорқа учун 15 гектар ер берилди. Бу билан бошланган иш охирига етказилгани йўқ. Хўжалик маъмурияти ишчиларнинг уй-жой қуриб олишларини жадаллаштириш мақсадида қўлидан келганича ёрдам бермоқда.

Кенг кўламдаги ободонлаштириш ишлари ҳам авж олган. «Қизил шарқ» қишлоғи ҳамда Эркин қўрғонидаги кўчалар тўлиқ асфальтланди. Чорвачилик фермасида чорвадорлар учун сауналли ҳаммом, тиббий ёрдам кўрсатиш бўлинмаси, дам олиш хонаси қурилиб ишга туширилди. Болалар боғчаси 30 ўринга кенгайтирилди, келгусида янги 90 ўринли боғча қуриш ҳам режалаштирилмоқда. Марказий қўрғонни ободонлаштириш учун 46 минг сўмлик иш бажарилди. 4 километр масофага газ олиб келинди. Яқин кунларда 400 ўринли янги маданият саройи ва ёзги кинотеатр ишга туширилади.

— Аслида бундай ижтимоий масалалар деярли барча хўжаликларда амалга оширилмоқда,— дейди хўжалик раҳбари,— лекин пул бўлатуриб одамлар ҳақида ўйламаслик, уларнинг оғирини енгил қилмаслик нотўғри бўлади. Яқинда касаба уюшмаси раиси ва партия ташкилотининг котиби билан маслаҳатлашиб бир қатор ҳайрли ишларни белгилаб олдик. Мана бир йилдирки, хўжалигимизда йигирма йил ва ундан ортиқ ишлаб қарилик пенсиясига чиққан ветеранларимизга 500 сўмдан 1000 сўмгача моддий ёрдам беряпмиз. Ҳозир бундай ветеранларимизнинг сони 180 тадан ошди. Ҳар бир байрамда уларни йўқлаш, ҳол-аҳволидан хабардор бўлиб туриш касаба уюшмаси зиммасига юклатилди. 1989 йилдан бошлаб ҳарбий хизматга кетган йигитларимизга ҳам, ҳарбий хизматни ўташ даврида (икки йил мобайнида) 50 сўмдан ойлик маош беряпмиз. Бу тадбир хўжалигимизда ёш кадрларнинг кўпайишига хизмат қилмоқда.

Фақат бугина эмас биринчи синфдан ўнинчи синфгача таълим олаётган мактаб ўқувчиларини хўжалик ҳисобидан кунига 50 тийинлик иссиқ овқат билан таъминлаяпмиз. Чунки бу фарзандлар келажагимиз. Қолаверса, совхозимиз олаётган даромадда уларнинг ота-оналари, акалари, опаларининг ҳиссаси бор.

Хўжаликда, айниқса, хотин-қизлар тўғрисида алоҳида ғамхўрлик кўрсатилаётганлигини ҳам таъкидлаб ўтиш керак. Касаба уюшмаси ва хотин-қизлар кенгашининг ташаббуси билан хотин-қизларга барча шарт-шароитларни яратиб бериш юзасидан дастур ишлаб чиқилган. Шўро хўжалигида бу борада ҳозирнинг ўзидаёқ мақтовга лойиқ ишлар қилиб қўйилди.

Шўро хўжалиги директори бизга хўжалик ҳудудида ўн беш миллат вакилларининг бир оила фарзандларидек аҳиллик, дўстлик билан меҳнат қилиб келаётганликларини айтди. Ҳар йили ана шу миллатларнинг миллий байрамларини биргаликда нишонлашмоқда. Кўкламда Наврўз дастурхони айниқса тўкин бўлди. Сўнг қозоқ халқининг «Береке» байрамига тўпланишди. Агар ҳақиқий дўстлик, аҳиллик бўлмаганда бундай муваффақиятларга эришилмаган бўларди. Мана буни ҳақиқий байналмилал дўстлик дейиш мумкин.

— Келгуси режаларимиз ҳам катта,— дейди директор Турсунхўжа Искандаров.— Биринчидан, хўжалигимиз ҳудудидаги меҳнатга яроқли кишиларни фойдали ишга жалб қилиш учун ҳаракат қиляпмиз. Ҳозир фермер хўжаликлари ривожлантирилмоқда. Оилаларга узоқ муддатли қарзлар беряпмиз. Бу қарзлар ҳисобига улардан ҳеч қандай устама ҳақ олинмайди. Шунингдек, 1990 йилдан бошлаб хўжалигимиз ишчилари, ветеранлар, ногиронлар ва кам таъминланган оилалар учун хўжалик ҳисобидан йилига 36 килограммдан гўшт етказиб беришни йўлга қўйдик. Бундан ташқари меҳнаткашларимизни озиқ-овқат маҳсулотлари, мева-чева билан тўлиқ таъминлаш мақсадида сабзавот етиштиришни йўлга қўйдик. Шунингдек, 10 гектар майдонда янги боғ барпо қилдик. Шу йилнинг ўзидаёқ ҳар бир ишчига 1 тоннадан, мутахассисларга 300 килограммдан, ҳудудимиздаги ўқитувчилар, шифокорларга ҳамда пенсионерларимизга 200 килограммдан шоли тарқатдик.

1991 йилда омухта ем тайёрлайдиган ва шолини янчадиган цехлар ишга туширилади. Ана шунда барча аҳолини гуруч ва чорвасини ем-хашак билан тўлиқ таъминлаш имконига эга бўламиз. Булардан ташқари бир қатор ёрдамчи тармоқларни ҳам ривожлантирмоқдамиз. Агар бу йил хўжалигимизда ҳар бир шоликорнинг ўртача ойлик маоши 500 сўм, механизаторники 603 сўм, чорвадорники 370 сўмни ташкил этган бўлса буни янада кўтариш имкониятларини ишга соламиз.

Ҳа, Калинин номли Шўро хўжалиги том маънода вилоятимизда мактаб яратган хўжаликлардан биридир. Бу хўжаликнинг ҳайрли ишлари ҳақида яна кўп гапириш мумкин. Лекин буни кундан-кунга ободонлашиб бораётган қишлоқлар, равон йўллар, бир-биридан хушбичим уй-жойлар яққол исботлаб турибди.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

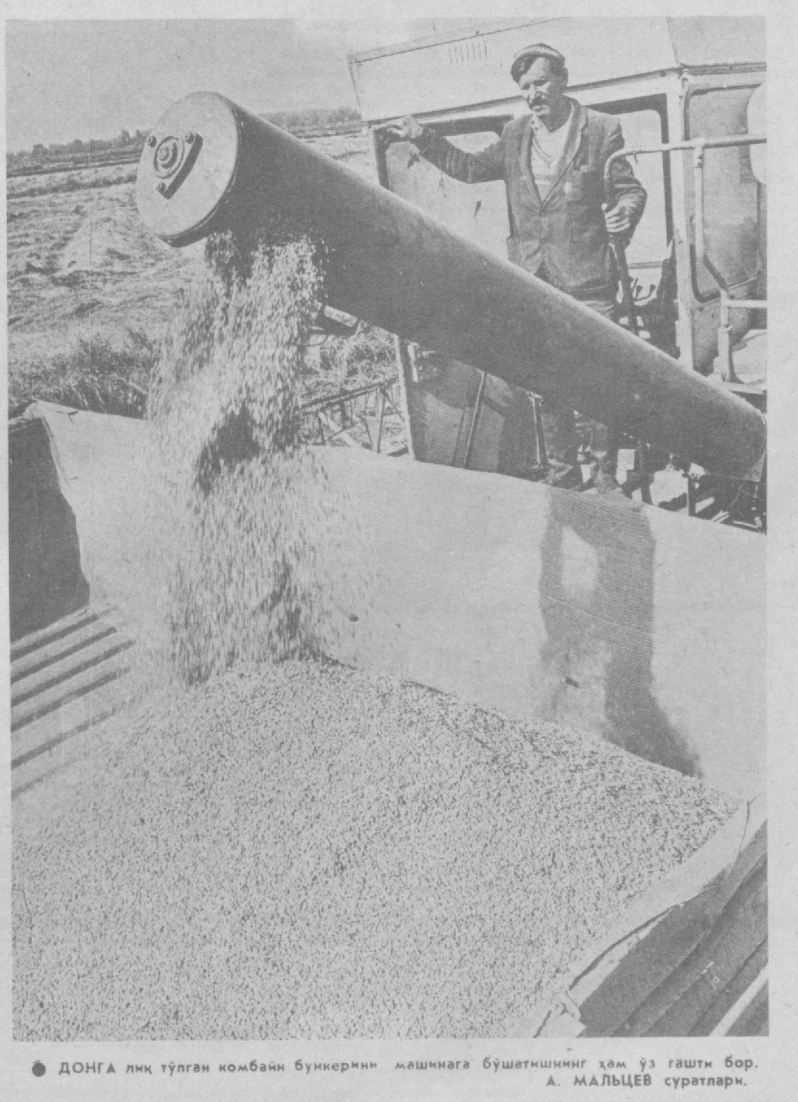

● ДОНГА лиқ тўлган комбайн бункерини машинага бўшатишнинг ҳам ўз гашти бор.
А. МАЛЬЦЕВ суратлари.

Вилоят Ленин комсомоли мукофотига номзодлар

ҚАНОТЛИ ОРЗУ

ҲАР БИР одамнинг келгусида қайси касбни эгаллаши унинг болалик йилларидаги қизиқишларида маълум даражада акс-садо беради. Сайдулла ҳам санъатни болалигиданоқ севиб қолди. Саҳна санъати, айниқса, актёрлар ижоди ҳақида тез-тез ўйлай бошлади. Ойнаи жаҳонда видеофильм томоша қилса ёки кинотеатрда кинофильм кўрдими, ролларни ижро этган актёрларга ҳаваси келар, ўзи ҳам турли-туман қиёфалар яратишни орзу қиларди. Шунданми, адабиёт дарсига ғоят қизиқиш билан ёндошар, пьесалардан монологларни ифодали ўқир, дарс тамом бўлгандан сўнг тенгқурларини синфда олиб қолиб, парта, стол-стуллар ёрдамида «кўлбола саҳна» ясаб, «ижод» билан машғул бўларди. Кўпинча мактабда қолиб кетар ва кечки пайт шоша-пиша уйга йўл оларди. Қишлоқ хонадонларида юмушнинг ўзи бир дунё. Мол-ҳолга ўт, сув бериш, тандирга олов қалаш, сингиллари ва укаларини ўйнатиш Сайдулланинг зиммасида эди...

Орзунинг қаноти бўлади, дейишади. Ижодкор бўлиш орзуси ўрта мактабни битирган Сайдуллани Маннон Уйғур номли Тошкент театр ва рассомлик санъати илмгоҳига олиб келди. У кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтиб, актёрлик куллиётида таҳсил ола бошлади. Курсдан курсга ўтган сари саҳна санъатининг ўзига хос сир-асрорлари билан танишиб, уларни пухта ўзлаштиришга ҳаракат қилди. Айниқса, Ўзбекистон ССЖ халқ артисти Бахтиёр Ихтиёров курсида ўқиши бўлажак актёрга жуда кўп нарсалар берди. Унинг илмгоҳ саҳнасида ижро этган илк роли «Тоҳир ва Зуҳра» спектаклидаги Қоработир бўлди. Сайдулла машҳур ижодкорлар яратган Қоработир образини саҳнага олиб чиқишга жиддий тайёргарлик кўрди. Энг аввало пьеса матнини ўқиб чиқди. Қоработир образига тегишли деталларни синчиклаб ўрганди. Оммавий репетициялардан ташқари ётоқхонада ҳам соатлаб кўзгу қаршисидан жилмай, керак бўлса ҳар бир сўзни беш-ўн мартадан қайтарарди. Унинг диплом иши бўлган мазкур томоша хусусан, Қоработир ижроси ҳаммага манзур бўлиб, Сайдулла ўқитувчилар назарига тушди.

1980 йили илмгоҳни муваффақиятли тугатиб, Муқимий номли ўзбек давлат мусиқа театрига ишга қабул қилинди. Назарида, орзуси ушалгандек эди. Бу ерда «Дилафрўзга тўрт ошиқ», «Қўлга тушмаган ўғри» спектаклларида Шокир ва Милан ролларини яратган актёр негадир ўз ишидан кўнгли тўлмай, кўпроқ хаёл сурадиган

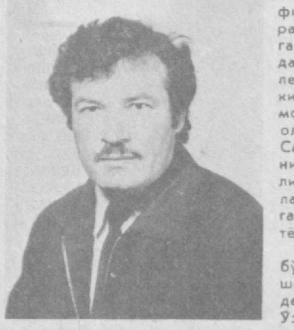

бўлиб қолди. Шунинг учун бўлса керак, у ўз иқтидорини кино санъатида синаб кўрмоқчи бўлиб, 1982 йилда Ўзбекистон телевидениесига ишга ўтгач, бирданига кетма-кет иккита фильмга ассистентлик қилди. Шунингдек «Ичкуёв», «Оқ тулпор изидан», «Жон ширин» видеофильмларида мутлақо бир-бирига ўхшамаган роллар ижро этди. У қанчалик тиним билмай ишламасин, барибир ўз ишидан қониқиш ҳосил қилмасди. Режиссурада анча кўзи пишиб қолган ижодкор вақт ўтиши билан ўз ўрни ана шу соҳада эканлигини англай бошлади. Бунда унга устози М. Юнусов катта ёрдам бериб, яхшисини оширди, билмаганларини қунт билан ўргатди ва ниҳоят шогирдига мустақил ижод қилиш учун оқ фотиҳа берди.

Сайдулла биринчи кунданоқ халқимизнинг севимли шоири Эркин Воҳидовнинг «Руҳлар исёни» достони устида иш бошлади. Мазкур мустақил видеофильм режиссёрга анча-мунча шуҳрат келтиргани ҳолда унга ижодий куч-қувват ҳам бағишлади. Шу тариқа бирин-кетин «Хотира», «Нур» фильмлари яратилди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ойнаи жаҳон режиссёрининг иши театр ёки кино режиссёрининг вазифасидан анча фарқ қилади. Чунки телевидениеда маълум даражада ҳам театрнинг, ҳам кинонинг хусусиятларини бир-бирига сингдириб юбориш керак бўлади. Масалан, эфирга бевосита актёрлар ижроси олиб кўрсатиладики, бу театрга хосдир. Иккинчидан, эса худди кинофильмлардаги каби қайси қаҳрамон ёки ҳолатни томошабинга қандай кўрсата билишни удалаш лозим. Шу сабабли телевидение режиссёри театр ва кино санъатини мукаммал билмоғи шарт. Бусиз унинг иши олға силжимайди. Бизнингча, Сайдулла ана шу омухталикнинг нозик сирларини атрофлича ўрганаётган, томошабинларга ўзлигини намоён қилаётган умидли режиссёр ва актёрдир.

— Сайдулла ака ижодкор бўлиши билан айни пайтда яхши оила бошлиғи ҳамдир,— дейди унинг турмуш ўртоғи, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти соҳибаси, Муқимий номли ўзбек давлат мусиқа театрининг истеъдодли актрисаси Одинахон Ғозиева.— Иковимиз илмгоҳда бирга ўқидик. Касбимиз ва орзу-ниятларимизнинг бирлиги бизларни маънавий яқинлаштирди, натижада турмуш қурдик. Санъаткор бўлишга аҳд қилиб, мана баҳоли қудрат халқимиз учун хизмат қилиб келаяпмиз. Тўрт нафар фарзандимиз бор. Икки ижодкорнинг бирга яшаши қийинмасми, дейсизми? Асло. Биз ижодий ютуқларни ҳам, оилавий ташвишларни ҳам тенг баҳам кўрамиз. Ҳамиша бир-биримизга кўмаклашиб яшаймиз. Бу кишининг номзоди вилоят Ленин комсомоли мукофотига тавсия этилганлиги изланишлар самарасидир, албатта.

Биз ҳам Одинахоннинг фикрини қўллаб-қувватлаймиз, ёш режиссёр Сайдулла Нарзуллаевнинг ушбу мукофотга муносиб эканлигини яна бир карра таъкидлаб, унга ижодий муваффақиятлар тилаб қоламиз.

С. ПЎЛАТОВ.

«ЧОТҚОЛ» БУЛБУЛИ

ТОШКЕНТ вилоятидаги тоғли Оҳангарон ноҳиясининг Чотқол тоғ ёнбағрида бир қанча қишлоқлар жойлашган. Шулардан бири сўлим ва кўҳна Чинор қишлоғидир. Хонанда Абдукарим Бобораҳимов туғилиб вояга етган ушбу мўъжазгина қишлоқ номини кейинги пайтларда одамлар тез-тез такрорлайдиган бўлиб қолишди.

Ёш Абдукаримдаги иқтидор уни санъат оламига етаклаб келди. Ўз мухлисларига эга бўлиш ва улар ишончини оқлаш хонанда зиммасига улкан масъулият юклади. Чиндан ҳам тинимсиз меҳнат, ижод, изланиш, интилиш ўз меваларини бера бошлади. У Чинор маданият уйидаги «Орзу» бадиий ҳаваскорлар дастасига қатнаб юрган кезларидаёқ ўз қўшиқлари бўлишини орзу қиларди. Орадан йиллар ўтиб, 1988 йилда жумҳурият ойнаи жаҳони бадиий кенгаши кўригидан муваффақиятли ўтган Абдуқарим ўз қўшиқлари билан музикали кўрсатувларда иштирок эта бошлади. У илк қўшиқларидан бирида шундай куйлайди:

Куйлагаймен бахтли
мамнун
Бахтли даврон ичра мен.
Бул ажиб жаннат мисолу
Боғу-бўстон ичра мен.

Хонанда репертуар танлашда бой миллий ва маданий меросимизга таянади. Чунончи у самарқандлик шоир Олқор Дамин сўзи билан айтадиган «Ўзбекистон» қўшиғида Ватанга бўлган меҳр-муҳаббатни, садоқатни, тараннум этса, «Кутгайман» қўшиғида ўзи туғилиб ўсган юртни, осмонўпар Чотқол тоғининг пурвиқорлигини, лолаларга бурканган қир-адирларни, тиниқ ва зилол булоқ сувларини мадҳ этади:

● Суратда: хонанда А. Бобораҳимов томошабинлар ҳузурида ўзининг навбатдаги қўшиқларидан бирини куйламоқда.

Тоғларим бағрида аста
эриб қор,
Лолалар очилиб келганда
баҳор
Булбуллар гулларга
муҳаббат изҳор
этганда интизор сени
кутгайман.
Ҳеч қайси тоғда йўқ
Чотқол жамоли
Тоғларим кезиб ёр сени
кутгайман

Овозидаги ўзига хос майинлик, жозиба, қўшиқ сўзини таъсирчан куйлай олиши уни бошқа хонандалардан кескин ажратиб туради. У раҳбарлик қилаётган «Чотқол» дастаси Ангрен шаҳар меҳнаткашлари ҳузурида тез-тез концертлар намойиш этаркан, мухлислар уни олқишлар билан кутиб, олқишлар билан кузатишади. Абдукарим ўз концертларидан тушган маблағларининг бир қисмини Арманистон жумҳуриятида рўй берган зилзила туфайли озор чеккан қардошларга ёрдам тариқасида ҳадя этди. Шаҳар комсомол қўмитаси ҳамкорлигида халқаро ёшлар кунига бағишлаб «Кимёгар» ўйингоҳида намойиш этилган «Чотқол» дастасининг «Баҳор гулдаста»си номли катта концерт программаси томошабинларга ғоят манзур бўлди.

Хонанда ҳамиша изланишда. Унга ўзбек классик ва мақом қўшиқларини ижро этиш йўлларини ўрганишида ССЖИ давлат мукофоти соҳиби Ўзбекистон ССЖ халқ артисти Бахтиёр Алиев яқиндан ёрдам берди.

Вилоят Ленин комсомоли мукофотига тавсия қилинган номзодлар орасида «Чотқол» дастасининг бадиий раҳбари, хушовоз хонанда Абдукарим Бобораҳимов номзоди борлигидан қўшиқ шинавандалари мамнундирлар. Миллий ва маданий санъатимизнинг ҳақиқий жонкуярлари ва тарғиботчиларидан бири бўлган хонанда бундай мукофотга муносибдир.

Б. МУҲАММАДИЕВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
30 октябрь соат 19.00 да
К. Отаниёзов номли Хоразм давлат филармониясининг яккахонлари ҚҚМССЖда хизмат кўрсатган артист
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Каримбой РАҲМОНОВ
ва
Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист
Гавҳар МАТЁҚУБОВАларнинг

КУЙ ВА ҚЎШИҚ БАЗМИ

ПРОГРАММАДА: ўзбек, тожик, туркман, қорақалпоқ, афғон ва ҳинд қўшиқ ва рақслари ижро этилади.
Программани — Мамасоли ҲОЛМАТОВ олиб боради.
Билетлар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
6, 7, 8, 9 ноябрь соат 16.00 ва 19.30 да
«ҚИЗИҚЧИ — 90» кўригининг ғолиби, кулги устаси
ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
ва
хушовоз хонанда
АБДУРАУФ ОЛИМОВ
ижросида

БАЙРАМ БАЗМИ

Касса соат 11.00 дан 19.00 гача ишлайди.
Телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
(Ҳадра майдони)
3-11 НОЯБРЬ КУНЛАРИ
СОВЕТ ЦИРКИ УСТАЛАРИНИНГ
КАТТА БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ
(икки бўлимдан иборат ранг-баранг дастур)
ТОМОШАЛАР:
3 ноябрда — 16, 19.00 да;
4 ноябрда — 12, 15, 18.00 да;
5 ноябрда — 13, 16.00, 19.30 да;
6 ноябрда — 13, 16.00, 19.30 да;
7 ноябрда — 12, 15, 18.00 да;
8 ноябрда — 12, 15, 18.00 да;
9 ноябрда — 13, 16.00, 19.30 да;
10 ноябрда — 13, 16.00, 19,00 да;
11 ноябрда — 12, 15.00, 18.00 да.
БОШЛАНАДИ
ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН.
ОММАВИЙ ТАЛАБНОМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.
Болалар ташкилотлари ва қишлоқ аҳолисининг талабномаларига навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.
КАССА ДАМ ОЛИШ КУНИСИЗ СОАТ 10 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84, 44-29-04.
Цирк фойесида сураткашлик салони ишлаб турибди.

Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси
В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси негизидаги
С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Совет Армияси сафларидан захирага бўшатилган йигитларни қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

РАҚАМЛИ ДАСТУР ВОСИТАСИДА БОШҚАРИЛАДИГАН ДАСТГОҲЛАРНИНГ ОПЕРАТОРИ, ФРЕЗЕРЧИ, УЧИШ АППАРАТЛАРИНИНГ ЙИҒУВЧИ-ЧИЛАНГАРИ.
Ўқиш муддати — ойига 75 сўм стипендия тўланган ҳолда 6 ой.
МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.
Турар жойга эҳтиёжи бўлган йигитлар ётоқхона билан таъминланадилар.
ЎҚИШ ВАҚТИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.
Билим юртини битирганлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юбориладилар, аълочилар эса мамлакат олий ўқув юртларига ўқишга юбориладилар.
Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар:
директор номига ариза, маълумоти тўғрисида аттестат, паспорт, 4х5, 3х5 см катталикдаги 4 та фото сурат.
Манзилимиз: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (30, 103, 110, 151, 171 — автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати).
Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

Муҳарририятга хат

ҚАЧОН ЧОЙ ИЧАМИЗ?

Тошкент ноҳиясининг «Ленинград» совхози марказида илгари бинойидек ишчилар ошхонаси ва чойхона бор эди. Бундан 6 йил олдин уни бузиб ташлашди. «Ҳа?» десак, «Эски бинода овқат еб, чой ичиб юрасизларми! Биз сизларга данғилламасини қуриб берамиз», дейишди. Хурсанд бўлдик. Охунбобоев матлубот жамияти қурувчилари енг шимариб ишга киришдилар. Афсуски, уларнинг ғайрати иккинчи қават тиклангунча зўрға етди. Кейин ҳафсалалари қолмадими, ғойиб бўлишди. Бизга «Сизларга уч қаватли бино қуриб берамиз. Бу ерда ошхона, чойхона, новвойхона, сартарошхона бўлади. Мазза қиласизлар» дейишганди. Неча ёз, қиш ўтиб кетди. Ҳар сафар чала бинога қараб, хаёлан унда «мазза» қилиб овқатланиб, чой ичаётгандек бўламиз. Сартарош бизни қўли кўксида кутиб олаётгандек, тандирдан янги узилган нонларнинг хушбўй ҳиди келаётгандек туюлади. Тамшаниб-тамшаниб ўтиб кетаверамиз.

Бизга ваъда берган раҳбарларни учрата олмай юрибмиз. Эҳтимол, «Тошкент ҳақиқати»ни ўқиб, «нима гап?» деб келиб қолишар. Ўшанда то қурувчиларни топиб келмагунларича қўйиб юбормаймиз. Чунки, ваъдалар меъдамизга тегди.

Т. ДЎСОНОВ,
ўқитувчи.

Адлия ходими минбари

ИЧКИЛИК ВА ФАЛОКАТ—ЭГИЗАК

КУЛФАТУ бахтиқароликларга, фожиаларга ичкилик сабаб эканини ҳаммамиз биламиз. Бироқ, таассуфки, шуни билатуриб ўзини ичишдан тиёлмайдиган одамларга бефарқ қараб турамиз. Улар атрофимизда — таниш-билишлар, ошна-оғайнилар, қариндош-уруғлар. Бизнинг кулфатимиз шундаки, ана шу кишиларга бир оғиз ё насиҳат, ё койишдан ўзимизни тиямиз. Нега? «Эй, менга нима» дея қўл силтаймиз, «Ёмон кўриниб нима қиламан» деб ўз тинчимизни ўйлаймиз. Ёки шунчаки ичкиликбоз бадхулқ одам билан «тенг» бўлгимиз келмайди. Оқибатчи? Меъёридан ортиқ ичкилик эрта ё индин ўша одамни фалокатга дучор қилганини кўрамиз. Янада ёмони ўша одамнинг кулфати бизни кўпинча қайғуга солмайди. Демак, ичкиликбозлик туфайли кулфатлар шу тариқа давом этаверади, кўпаяверади. Афсус, минг афсус...

Гап шундаки, жиноят билан ичкилик — эгизак. Энг оғир жиноятларнинг аксарияти маст ҳолатдаги кишилар томонидан содир этилмоқда. Ичкилик одатда қанақа пайтларда кўп, оммавий ичилади? Дам олиш жойларида. Ноҳиямиз — дам олиш манзилгоҳи. Икки миллиондан ортиқ аҳолиси бўлган пойтахт шаҳрининг энг яқин оромгоҳи — Бўстонлиқ. Худди мана шунинг учун ҳам ичкиликнинг кулфати бизга кўпроқ кўринади.

Мен, аввало, дам олишнинг мазмуни ичкиликда, ичкиликсиз дам даммй, деган ақидага мутлақо қўшилмайман. Ёз ойларида ноҳиямиздаги соя-салқин тоғ ёнбағирларидаги оромгоҳларда, тошдан-тошга урилиб ажиб бир гўзаллик кашф этиб оқаётган шаршара дарёларимиз, кўм-кўк Чорвоқ денгиз соҳилларида алжирашиб ўтирган ва ётган «улфатлар»ни кўриб ғазабим қўзийди, уларга раҳмим келади: шундай мусаффо ҳаво ва бокира табиат қўйнига дам олишга келдинг нима-ю, бу гўзалликдан баҳра олишдан ўзингни ўзинг маҳрум этиб, вужудингни заҳарлаб ағанаб алжирашинг нима!..

Фақат шугина бўлса майли. Йўқ, худди мана шу бадмастликдан фожиалар бошланади: чўмиламан деб денгизда чўкиб кетиш, дарёда оқиб кетиш, муштлашиш, пичоқлаш, отиш. Мана, ўтган баҳор-ёз мавсумидаги айрим мисоллар: эрта баҳорда тошкентлик ошналар Равшан Қорахўжаев, Собир Дадажонов ва Пак фамилияли уч йигит Тошкент пласт-масса-фурнитура заводига қарашли дам олиш уйига ташриф буюрадилар. Улар яшил табиат қўйнига уч нафар аёлларни ҳам таклиф қилишган. Қоровул билан келишиб вагонлардан бирига жойлашадилар. Ўлгудай ичишади, сўнг ўзлари каби бадмаст аёллар билан «мулоқот» бошланади. Шу орада нима бўлиб йигитлар ўртасида низо чиқади. Оқибатда икки йигит учинчисини болта билан чопиб ўлдиришади ва адёлга ўраб сувга ташлаб юборишади.

Соғ-хушёр одам шу ишни қилармиди? Йўқ.

Бошқа мисол: 7 апрель куни Оқтош қишлоғидаги пионер лагери қоровули Ҳусан Қодиров кечки пайт ишдан қайтаётиб йўлда оғайниларини учратиб «қиттак-қиттак» қиладилар. «Қиттак» уланиб кетиб, Ҳусан обдон тўйиб олади. Кейин, «Оқтош» пионер лагерига Тошкентдан дам олишга келган йигитлар билан «сен-мен»га боришади. Кўпчиликни бир ўзи уролмаслигига кўзи етган Ҳусанбой ҳамқишлоқ оғайнилари Турдиқулов, Ғойипов ва Қозоқбоевларни бошлаб келган. Хушёр йигитлар нима гаплигини суриштириб билгач, меҳмон йигитларда айб йўқ эканини Ҳусанга тушунтирмоқчи бўлишган. У тушунармиди — маст-ку! Ҳусан гандираклаб чиқиб кетиб, ўзининг қоровулхонасига бориб 16 калибрли ов милтиғини олиб келади. Сал беридан туриб йигитларни чақиради ва ҳамқишлоғи Пирмат Ғойиповни отиб ўлдиради.

Бу пайтда вақт ярим кеча эди...

Ҳусан соғ бўлса шу ишни қилармиди? Йўқ!

Умуман ноҳиямизда ўтган тўққиз ой давомида олти нафар одам ўлдириш жинояти содир этилган бўлса, шундан бештаси Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларидан келган дам олувчилар иштирокида ёки улар сабабли рўй берган.

Бу ўринда шуни айтиш керакки, ноҳиямизда жами 200 га яқин пионер лагери ва дам олиш уйлари жойлашган бўлиб, шундан 90 фоизи Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ ва вилоятимизнинг бошқа жойларидаги идора, корхона, ташкилотларга қарашлидир. Шунинг учун ҳам, ана шу идора, корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари диққатини муҳим бир нарсага жалб этмоқчиман: дам олиш уйи директори, пионер лагери бошлиқлари ва қоровуллари ҳозирги давр талабига жавоб берадиган, масъулиятли, виждонли кишилар бўлиши керак. Сўнг уларнинг иш фаолиятлари билан қизиқиб, текшириб туришларини илтимос қиламан. Сабаби — кўпчилик оғир жиноятлар оромгоҳларда жиноятга ва жиноятчиларга шароит яратиб бериш билан боғлиқ.

Ноҳиямизга шаҳарлардан оила аъзолари билан дам олишга келадиганлар ҳам кўп. Баъзан ота-оналар спиртли ичимлик ичиш билан банд бўлиб қолиб, фарзандларини назоратсиз қолдиришади. Натижада болалар мумкин бўлмаган жойларда тезоқар сув ҳавзаларида чўмиламан, деб тошларга урилиб оқиб кетаяптилар ва ғарқ бўлмоқдалар. Масалан, шу йилнинг 16 август куни Оржоникидзе ноҳиясида истиқомат қилувчи Жалолов Тўлаган рафиқаси ва уч нафар фарзанди билан Угом дарёси бўйига жойлашадилар. Жалолов ўз таниши билан спиртли ичимлик ичиш билан банд бўлган пайтда 12 яшар ўғли Ҳожиакбар чўмиламан деб сувга ғарқ бўлган. Уни қутқариш мақсадида онаси Тошбуви ва қизи Нилуфарлар ўзларини сувга ташлайдилар. Нилуфарни-ку қутқариб қолишади, лекин афсуски Тошбуви ҳам сувда ўғли Ҳожиакбар билан ғарқ бўлган.

Яна бир фожиа: шу йилнинг 16 июль куни Тошкент шаҳридаги Ленин номли якка буюртма кийим-кечак тикиш бирлашмасига қарашли 2-ателье ходимлари дам олишга келиб, Юсупхонада Чорвоқ сув ҳавзаси бўйига жойлашадилар. Бу ерда чўмилиш ман қилинган бўлсада, гуруҳ аъзоларидан эндигина 15 ва 20 баҳорни кўрган опа-сингил Аҳмедова Маҳмуда ва Сурайёлар чўмиламан деб сувга ғарқ бўладилар. Бу воқеанинг ичкиликка алоқаси йўқ, бироқ, дам олувчилар ман этилган жойда чўмилиб энг оддий тартибни бузишган ва шу «арзимас» тартиббузарлик фалокатга олиб келган. Ҳар бир оиладан иккитадан ёш ҳаётни бевақт оламдан кўз юмишлари жуда-жуда ачинарли ҳол, бу кулфатни ҳеч бир сўз билан таърифлаб бўлмайди, ҳар икки оилага ҳам оғир мусибат. Афсуски, бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Шунинг учун ҳам Тошкент вилояти ва ноҳияларидан ноҳиямизга келиб дам олувчиларга мурожаат этиб, илтимос қиламан: ҳурматли ўртоқлар, ноҳиямиз дарвозаси яхши ният билан ҳордиқ чиқаришга келадиганларга ҳамиша очиқ. Бироқ фалокатдан ўзингизни асраш учун мумкин бўлмаган сув ҳавзаларида чўмилманг, ичкиликбозликка берилманг. Акс ҳолда, юқоридагига ўхшаш фожиаларга сабаб бўлишингиз ҳеч гап эмас.

Т. КОМИЛОВ,
Бўстонлиқ ноҳия прокурори.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Чоршанба
24 ОКТЯБРЬ

ЎзТВ I

11.30 Ўзбекистон халқлари тарихи. 12.00 Фильм-концерт 12.30 Такрорий фильмлар экрани. 36—80 квадратдаги ҳодиса. Бадиий фильм. 18.05 Янгиликлар. 18.10 Мультфильм. 18.15 Фанга бағишланган умр. 18.50 Элга хизмат: талаб ва таклиф. 19.30 «Ахборот». 19.50 «Бобурнома» асари яратилганлигининг 460 йиллигига. 20.30 «Ахборот». 20.50 Мусиқий кўрсатув. 21.30 «Время». 21.55 Ижод саҳифалари. 23.00 «Наврўз—90».

ЎзТВ II

19.05 Асрлар оша. 19.35 Телефильм. 20.00 «Тошкент» хабарлари. 20.10 Безнен мирас. 20.50 Дўстлик тароналари.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ

21.30 «Время». 22.00 Пахтакорлар учун кўрсатув. 22.50 Ҳур қизлар. Бадиий фильм. 1-серия.

МТ I

7.00 «120 минут». 9.00 Америка фожиаси. Бадиий фильм. 3-серия. 10.15 Мимикричи масхарабозлари театри Останкино концерт студиясида. 11.00 «Сўз». Адабий-бадиий программа. 13.00 «Время». 16.00 Маҳфий фарватер. 2-серия. 17.10 Мусиқий хазина. 17.50 Болалар соати. 18.50 Мультфильм. 19.00 «Время». 19.30 Янгиланаётган жамиятда тарихий хотира. 20.15 Америка фожиаси. Бадиий фильм. 3-серия. 21.30 «Время». 21.55 Эфирда мусиқа. 22.55 ТЯХ.

МТ II

9.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари. 9.15 Илмий-оммабоп фильмлар. 9,35, 10.35. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 Немис тили 11.05 Немис тили. 11.35, 12,35 Умумий биология. 12.05 Библиофика. 13.05 Милиция сержанти. Бадиий фильм. 2-серия. 14.10 Концерт. 14.50 Ботқоқликдаги кишилар. Бадиий фильм. 6-серия. 15.55 Ҳужжатли фильм. 17.30 Мультфильм. 17.40 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. 18.10 Сизга қўшиқ куйлаб берайин. 18.35 Коллаж. 18.40 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. 19.00 «Время». 19.30 Мультфильм. 19.45 Ҳужжатли фильм. 20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.30 ССЖИ Олий Кенгашининг сессиясида. 21.55 Футбол. 23.50 Волейбол.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)
БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.
МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.